Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 451 — ՈՒՐԲԱԹ 5 ՅՈՒԼԻՍ 1885 — (Ն. Տ.) 17 ՅՈՒԼԻՍ 1885 — 5 ՇԷՎՎԱԼ 1302

40 ՓԱՐԱ.

ԳԱՅՍՊԷՍ

Փոխանցման տոկոսը մէկ անգամի համար 3 գուրուշ։ Երկու անգամի համար 2 գուրուշ է։ Աւելի անգամներու համար զատ զատ համաձայնութիւն կայցայ։

Օրագրս ամէնպարբերեալ հանդէս կամ որեւէ իրի գրուելու պէտք է ուղղել

«Առ խմբագրատիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի»
ՈՐԴԱԳՐԱՏՈՒՆ՝ Գալատիա, Նորատունկեան խան։
Իսկ գրաստանդէն հետեւեալ հասցէին՝

خانده نورادونكيان

غزته‌سى اداره‌سنه

Les annonces sont reçues
à l'EASTERN AGENCY,
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Տարի	Հայաստան	Տարեկան	գահեկան	ադամ 200
»	»	Վեցամսեայ	»	» 100
»	»	Եռամսեայ	»	» 50
Դուռտուրաց Հայաստան և տեղական Թղթատարով տարեկան				» 240
Դուռտուրաց Հայաստան և տեղական Թղթատարով վեցամսեայ			»	» 120
Օտար երկիրներ	Տարեկան		Ֆրանք	 56
» »	Վեցամսեայ		»	 28

Դուրս գրկուած լրագրաց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է։
Խմբագրութեան գրկուած ձեռագրաց չ'արուիր։

Մասնաւորապէս կը նշանակուի
ԻՍԴԵՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
գործակալութեան ձեռամբ, Բարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 4 ՅՈՒԼԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ. ԵԹԷ սուզուելի Հեռագրին երէկ բերած լուրը, դիւրին է գուշակել թէ նոր և ծանրագոյն խառնաչփոթութիւն մը պիտի ծագի Ռուսիոյ և Անգլիոյ միջև։ Թէպէտ հեռագիր մը հրատարակած է, ծանուցանող թէ Ռուսք, ընդհրամանօք Քամարոֆ զօրավարի, կը յառաջանան Զուլֆիքարի վրայ։ Հնդկաստանի Նախարար Լորտ Ռանտոլֆ Չըրչիլ, հարցման մը պատասխանելով, յայտարարած է թէ Ռիճէուէյ անգլ. գնդապետն, որ աֆղանեան սահմանագլխոց վրայ Սըր Բէդէր Լիւմսէնի յաջորդած է, յիրաւի իմացեր է այդպիսի զրոյց մը, բայց ստոյգ և վաւերական տեղեկութիւն մը չկայ տակաւին։ Ընթերցողք գիտեն Զուլֆիքարի կարեւորութիւնն, որ անգլօ-ռուս բանակցութեանց գլխաւոր կէտն է այժմ, և զոր Աֆղանստանի թագուոր խոստացած էր Անգլիա, և ռուս կառավարութիւնն ալ նոյն յանձնառութիւնն ըրած էր։

—Էնդիճանոն Պէյին Բէդրսպուրգի Թղթակիցը կը հեռագրէ թէ, քստ ընդհանուր կարծեաց, ռուս կառավարութիւնը Սալիսպըրի Մարքիզէն պիտի պահանջէ առաւել զօրաւոր երաշխաւորութիւններ քան ինչ որ տրամադիր էր խնդրել խաղաղասէր Պ. Կլատսդոնէ։ Արդեօք Զուլֆիքարի գրաւումը պիտի լինի այս «զօրաւոր երաշխաւորութիւն» Ռուսիոյ համար։

Գերլէն, 10 յուլիս. Գերմաներէն լրագիրը երկարօրէն կը խօսին Աւստրիոյ հետ մաքսային միութեան մը վրայ, և գերմանական կարիքն ընդհանրապէս նպաստաւոր կ'երեւի սոյն միութեան։

—Վիեննա, 10 յուլիս. Պարոն Վոտիանէր հրեայ մեծահարուստ սեղանաւորն, որ այս օրերս մեռաւ, 25,000 ֆիորին կտակած է Վիէննայի աղքատաց։ Պ. Վոտիանէր աղքատ ծնած էր, և սեղանաւորութեամբ և Պարոն Ռոշիլտի տան հետ գործակցութեամբ դիզեց մեծ հարստութիւն, և ստացաւ յոյժ մեծ ազդեցութիւն սեղանաւորական աշխարհին մէջ։

—Ցուլիս 1 ին և 2 ին, 400 գործաւորներ, որք Լոզֆ-Սեւատատիոյի երկաթուղիէն ճամբուած էին գործի չդոյութեամբ, համախմբեցան դէմն վրայ, և կասեցուցին ուղեւոր փոխադրող երկու առաքումներ, որովհետեւ գործ չէր տրուեր իրենց։ Զօրքեր ղրկուեցան անկարգութեան վերջ տալու, բայց երկաթուղին տնօրէնն յաջողցաւ համոզելով ցրուել գործաւորները։

—Սարսափելի վիճակի մէջ են Սպանիոյ այն քաղաքներ ուր հնամեայ ճարակած է։ Արանցուէդ քաղաքէն կը հեռագրուի թէ ագեխարշ տեսարան մը կ'ընծայ այդ քաղաքն։ Ամբողջ ընտանիքներ կորած բնակիչ եղած են։ Խանութները փակուած են, փողոցներն ամայի են, անցորդներուն մեծամասնութիւնը կը կազմեն մեռելաթաղները։ Բնակիչներէն ամէն անոնք որ քիչ մը կարողութիւն ունին, կը փախին, և հիւանդները դարմանելու համար մարդ չի մնար քաղաքին մէջ։ —Մադրիտի վիճակը լաւ է։ Օրը միջին թուով կէս տասնեակ մարդիկ կը մեռնին, բայց ասոնք ալ Արանցուէզէ փախած մարդիկ են, որք հնամեայ սերմերը բերած էին։

—Պ. Տ.դ. Պրուարտէլ ֆրանսացի գիտնականը Բժշկական Ակադեմիոյ մէկ վերջին նստին մէջ կարդաց ընդարձակ տեղեկագիր մը հակահնամեայ պատուաստին վրայ, զոր ի գործ կը դնէ Տ.դ. Ֆէրրան։ Որովհետեւ Սպանիացի բժիշկը կատարեալ յամառութեամբ կը մերժէ ծանօթացնել օտարազգի բժշկաց իւր պատուաստման եւ բուժման մեթոտն, որ բժշկական արուեստին սովորութեանց գլխովին հակառակ ընթացք մ'է, Տ.դ. Պրուարտէլ կը կարծէ թէ Տ.դ. Ֆէրրանի կարծեցեալ լուծը գիտական հիմ չունի բնաւ։

—Մադրիտ յուլիս 10 թուով առ Թայմս կը հեռագրուի. Տ.դ. Ֆէրրան, որ Վալենսիայէն երէկ Մադրիտ հասաւ, այսօր քաղաքային կառավարչին պաշտօնական կանչուեցաւ, ուր յայտարարուեցաւ թէ ո՛չ իրեն ո՛չ ալ իւր համախոհից թոյլ պիտի տրուի հնամեայ ժահրին պատուաստումն ի գործ դնել Մայրաքաղաքին մէջ, և թէ հնամեայ ժահրը կամ թոյնն և ուրիշ գործիքներն որք կան իւր քով, պարտի յանձնել քաղաքապետութեան դերդաստանին գործարան։ Այս կառավարական անօրինութեան լուրը տարածուելով, խորին յուզում պատճառեց Տ.դ. Ֆէրրանի դրութիւնն յոյժ ծանրացած է Սպանիոյ գաւառաց մէջ։

— Գերման կառավարութիւնը, զբաղմաբրլանի Դուքսը Պրունսվիքի Դքսութեան յաջորդութենէն մերժելէ յետոյ, օրինական ծրագիր մը կը պատրաստէ, որով գերմանական գահերու յաջորդութեան կարելիութենէ ի սպառ կը մերժէ ամէն օտարազգի իշխանազուններ, որք ազգականութեամբ կամ խնամութեամբ յաջորդութեան իրաւունք ստացած կրնան լինել։ Երկու անգլիացի Դուքսեր, մին Էտինբուրկի Դուքսն և միւսը Բէմպրիճի Դուքսը, սոյն օրինօք կը մերժուին օր մը գերմանական գրական գահի մը վրայ բազմելու կարելիութենէ։

—Ֆրանսական կառավարութիւնը, մինչ այնքան հակառակութիւն ցոյց կուտայ կաթոլիկ կղերին, առաւել հաչտ աչօք նայիլ կը թուի միւս կրօնական դաւանութեանց։ Պ. Ֆոտրի տ'Ա. սոն կաթոլիկ-պոնաբարդեան մեծահարուստ Երեսփոխանն հաչիւ ըրած է թէ իւրաքանչիւր կաթոլիկ եկեղեցականի տարեկան միջին թոշակն է 922 ֆր։ Մահմէտական Մուֆթիներուն նմանապէս ֆրանսական կառավարութենէն ստացած տարեկան միջին թոշակն է 1,600 ֆր։ Բողոքական հովիւներուն թոշակն՝ 2,111 ֆր. և Հրէից Բարաներներուն՝ 2,322 ֆր։— Բայց Կաթոլիկ եկեղեցականութիւնն ալ ա՛յն քան ըստուարաթիւէ բաղդատմամբ միւսներուն։

—Ցուլիս 7ին Վիէննայի Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ և Տայլէ Զայտոնի անուն երկու մեծ թերթերուն բոլոր օրինակները գըրաւեցան, որովհետեւ յօդուածներ կը պարունակէին որք խստիւ կը քննադատէին կառավարութեան մէկ կողմնակցական գործն ընդհանուր ընտրութեանց առթիւ։ Նոյէ Ֆրայէ Բրէսէ, իւր հրատարակած 30,000 օրինակաց գըրաւման վրայ, երեք ժամ յետոյ, յիշեալ յօդուածը դուրս Ժողով, նոյնչափ օրինակներ նորէն ի հրապարակ հանել պարտաւորեցաւ։— Այս գործ իրաւամբ անարժան կը համարուի Թասֆիֆ կոմսին ազատամիտ կառավարութեան։

—Լոնդոն. 11 յուլիս. Տէյլէ Նիւ-ս կ'իմանայ թէ Լորտ Սալիսպըրիի նախարարութիւնը մտադիր է անգլ. զօրքեր հաստատել ի Քանտահար և ի շրջակայս, հաւանութեամբ Էմիրին։

—Աֆղանստանի մէջ ներքին խռովութեանց զրոյցք կան միշտ։ Մոռնոդ կ'իմանայ թէ Էմիրն հարկ տեսեր է յայտարարութեամբ մը հրապարակել ցեղերն՝ իրենց ներքին վէճերու վերջ տալու և միանալու, յեսս մինչ կարենալու համար Ռուսերը կամ Անգլիացիներն, եթէ արշաւեն յԱֆղանստան։ Էմիրը նաեւ զենք և ռազմամթերք խոստացեր է իրեն հետ միանալ օտարազգիներուն։

—Պերլինէ քաշուած հեռագրեր կը ծանուցանեն թէ Քամէրունի գերմանական նորահաստատ գաղթականութիւնը դժուարութիւններ կը կրէ միշտ։ Եւրոպացւոց և սեւամորթից միջեւ կռիւք կը շարունակեն, և գերմանական մարտանաւ մը հարկ համարած է միջամտել, անկարգութեան վերջ տալու համար։

—Դահիրէէ կը հեռագրուի յուլիս 12 թուով թէ եւեւմոյց նախարարն սկսած է յեսուածել ինչ ինչ կարեւոր ճարումներ՝ գանձանց արդիւնքը պաշտօնէից թոշակն յատկացնել կարենալու համար։

—Հաւաս Դահիրէէ եկած նամակ մը կ'իմանայ թէ Խարդումի անկումէն յառաջ ապստամբք առաջարկեր են անգլ. կառավարութեան՝ թոյլ կորստն զօրավարին Խարդումի ելնել երթալու, 50,000 անգլ. ոսկւոյ փոխարէն, բայց Անգլիա չէ ընդուներ։

—Լոնդոն, 13 յուլիս. Դահիրէէ առ Տէյլէ Նիւ-ս նոր հեռագիր մը կը ծանուցանէ թէ Օլիվիէ Բէն մեռեր է յ'Օմտուրման, Մէհտիին բանակեալը, հիւանդութեամբ մը որ դէղ դարմանուած էր։ (Վերջապէս չկրցաւ հաղցուիլ թէ ի՛նչ եղած է Օլիվիէ Բէն, կամ գէթ ո՛ր կողմ կը գտնուի, ինք կամ իւր դիակ։

—Բիւէլ, 13 յուլիս. Մեծ պատրաստութիւնք կը կատարին Ալէքսանդրը կայսեր ընդունելութեան համար, որ ատ կը սպասուի օգոստ. մէջ։ Զինուորական մարզանքներէն եռքը Զարը նորէն Սքերնեւիէէ պիտի երթայ։

—Լուր կայ թէ Բարիզի գերմանական դեսպան Հոհէնլոհէ իշխանն Ալզաս-Լոռենի կուսակալ պիտի կարգուի, և յաջորդի Լոնտոնի գերմանական դեսպան Միւնդէր կոմսն անոր պիտի յաջորդէ ի Բարիզ։

ՖՐԱՆՍԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Ֆրանսայի Երեսփոխանաց ժողովոյն յուլիս 10ի նստին մէջ միջադիպային վէճ մ'եղաւ 1851ի Նաբոլէոնեան Պետական Հարուածին վրայ։ Պոնաբարդեան Պ. ԴԸ Մատ, ծախուց շռայլութեան դէմ խօսելով, իբրեւ օրինակ յիշեց 1851ի Պետական Հարուածին զոհ գնացած անձերուն թոյակ կապուիլը, զոր պարաւեց, ըսելով թէ ադով կառավարութիւնը «նպաստ յատկացուցած էր ապստամբութեան»։—Մայրաքաղաքի Հանրապետական Պ. Լէտրոս բացագանչեց թէ բուն ապստամբը Լուի Նաբոլէոն էր։— Պ. Մաթէ ԴԸ Մանէօ ծայրայեղ Հանրապետականն ալ պատասխան. «Ա.յդպիսի խօսքեր, Պ. տը Մաքօ, չէք կրնար ըսել մեզ դէմ, որ 20 տարի աքսոր կրեցինք Դեկտեմբեր 2ի ոճրին պատճառաւ։»

Նախագահը (Պ. Ֆլոքէ բոլոնացի ծայրայեղ հանրապետականն,) ի կարգ հրաւիրեց զՊ. Մաքօ, և ըսաւ որ եթէ առնուս իւր խօսքեր, «ըստ որում օրէնքը պաշտպանողներն ապստամբաց հետ չփոթել կարելի և ներելի չէ։»— Պ. ԴԸ Մատ բացատրեց թէ ինք մէկու դէմ անձնական բան մ'ըսել չէր ուզած, այլ միայն քննադատած էր թոյակներու յատկացումը։— Պ. Լէտրոս կրկնեց թէ դեկտ. 2ի գործն ոճիր մ'էր։— Պ. Կ. Բոշ, Պոնաբարդեան. «բայց այդ մասին կարծիքները կը տարբերին։»— Նախագահը նորէն ի կարգ հրաւիրեց զՊ. Մաքօ։— Պ. Մաթէ ԴԸ Մանէօ զայրոյթ յայտնեց որ Երեսփոխան մը փորձէ այսօր պաշտպանել երդմնադրժութիւնը, խաբէութիւնն և արիւնհեղութիւնն, որք յատկանիշներն էին Դեկտ. 2ի Պետական Հարուածին։— Պ. Ֆէօֆոս, Պոնաբարդեան. «Ընդհանուր քուէարկութիւնն, որ բարձրագոյն դատարանն է, հաւանեցաւ Դեկտ. 2ի գործին։— Պ. Ժէլէյոս, Պոնաբարդեան. «Ես միշտ զգուշացած եմ արդարացնելէ Դեկտ. 2ի արարքը. բայց 7,000,000 քուէարկուք իրենց վճռով վաւերացուցին զայնս։»— Պ. Լը Բոնդ. «Այո՛, խաղաղութիւնք ուրիշ կերպ կը գործեն. բուն երակը կը գտնեն, որմէ կ'արտադրին դանակները, խերեւէներն եւ ջձուարները։ Առաջին հանքահանք ոսկերեր աւազները լուալով կը շառանային։ Գետինը կը փորէին, ոսկեխառն երեւցած հողի խաւերը կը հաւքէին, եւ ջուրի մէջ լուալով ազնիւ մետաղը կը զատէին։ Այս լուացումն Ամերիկայի մէջ հնարուած գործիքով մը կը կատարուէր, որ «քրատոյ» կամ օրան կը կոչուէր։ Հինգ-վեց ոսք երկայնութեամբ գաւազանաձեւ տուփ մ'էր, վրան բաց եւ երկու խորշի բաժնուած։ Առաջին խորշին մէջ խոշոր ծակերով մաղ մը կար, և անոր տակն աւելի մանր ծակերով մաղեր իրարու վրայ դնուած, երկրորդին ստորին մասն նեղցած էր։ Աւազը մտնին մէկ ծայրը կը դնէին, վրան ջուր կը լցնէին եւ ձեռքով կը շարժէին կամ մանուանդ կը տատանէին գործիքը։ Քարերը կը մնային առաջին խորշին մէջ, մետաղն ու աւազը կ'ինկնէին միւս մաղերուն մէջ իրենց խոշորութեան համեմատ, եւ ջուրին հետ խառնուած հողը վարի ծայրէն կը վազէր կ'երթար։ Ահա այս էր ընդհանրապէս գործածուած մեքենայն։

—Բայց ուշնեալ պէտք էր, ըսաւ Ճոն Մանկլը։

—Հարստացեալ կամ աղքատացեալ հանքահաններէ կը գնէին, կամ առանց անոր կ'աշխատէին, պատասխանեց Բականէլ։

—Ի՞նչպէս կ'աշխատէին առանց այդ գործիքին, հարցուց Մարի Կրանթ։

—Սկաւառակով մը, սիրելի՛ Մարիս, երկաթէ պարզ սկաւառակով մը։ Անով կը լուսեն հողը, ցորենի պէս, բայց, փոխանակ ցորենի հատերու, ոսկւոյ հատիկներ կը հաւքեն երբեմն։ Առաջին տարին շատ հանքահանք հարստացան առանց ուրիշ ծախք ընելու։ Արդ, բարեկա՛մք, հանքահանաց երջանիկ ժամանակն այն էր, թէ և զոյգ մը կօշիկի հարիւր լիսեան Ֆրանքի կը դնէին, եւ դաւաթ մը լիմնջուրի համար տասն շիլինկ կը վճարէին։ Առաջին հանողները կը շահին միշտ։ Ոսկին ամէն տեղ էր, յորդառատ, գետնին երեսը, առուներուն յատակը, մինչև իսկ Մէլբուրնի փողոցներուն մէջ։ Ոսկւոյ փոշիով փողոցներ կը մանգամէին։ 1852 յունվար 26 էն մինչեւ փետրվար 24, Ալէքսանդր լեռնէն ի Մէլբուրն կառավարութեան հսկողութեամբ փոխադրուած ոսկւոյն գումարն ութ միլիոն երկերիւր երսուն ութ հազար եօթն հարիւր յիսուն Ֆրանքի հասաւ, որ օրը՝ միջին հաշուով վաթսուն-չորս հազար եօթն հարիւր քսան-հինգ Ֆրանք կ'ընէ։

—Գրեթէ Ռուսիոյ կայսեր թոյակին չափ, ըսաւ Կլէնարվան։

—Սէ՛ղմ մարդ, յարեց հաղարապետը։

—Կը յիշուի՞ն յանկարծական հարստութիւնք, հարցուց տիկին Կլէնա։

—Այո՛, կը յիշուին քանի մը հատ, տի. կի՛ն։

—Ծանօթ են ձեզ։

—Անշուշտ, պատասխանեց Բականէլ։ 1852 ին, Պալարա դաւառակին մէջ քիչուար մը գտնուեցաւ, որ հինգ հարիւր եօթանասուն-երեք ունցի կը հաւէր։ ուրիշքիչուար մը Կիբսլանտի մէջ գտնուեցաւ եօթն հարիւր ութսուն-երկու ունցի ծանրութիւնք ուրիշ կերպ կը գործեն. բուն երակը կը գտնեն, որմէ կ'արտադրին դանակները, խերեւէներն եւ քձուարները։ Առաջին հանքահանք ոսկերեր աւազները լուալով կը շառանային։ Գետինը կը փորէին, ոսկեխառն երեւցած հողի խաւերը կը հաւքէին, եւ ջուրի մէջ լուալով ազնիւ մետաղը կը զատէին։ Այս լուացումն Ամերիկայի մէջ հնարուած գործիքով մը կը կատարուէր, որ «քրատոյ» կամ օրան կը կոչուէր։ Հինգ-վեց ոսք երկայնութեամբ գաւազանաձեւ տուփ մ'էր, վրան բաց եւ երկու խորշի բաժնուած։ Առաջին խորշին մէջ խոշոր ծակերով մաղ մը կար, և անոր տակն աւելի մանր ծակերով մաղեր իրարու վրայ դնուած, երկրորդին ստորին մասն նեղցած էր։ Աւազը մտնին մէկ ծայրը կը դնէին, վրան ջուր կը լցնէին եւ ձեռքով կը շարժէին կամ մանուանդ կը տատանէին գործիքը։ Քարերը կը մնային առաջին խորշին մէջ, մետաղն ու աւազը կ'ինկնէին միւս մաղերուն մէջ իրենց խոշորութեան համեմատ, եւ ջուրին հետ խառնուած հողը վարի ծայրէն կը վազէր կ'երթար։ Ահա այս էր ընդհանրապէս գործածուած մեքենայն։

—Բայց ուշնեալ պէտք էր, ըսաւ Ճոն Մանկլը։

—Հարստացեալ կամ աղքատացեալ հանքահաններէ կը գնէին, կամ առանց անոր կ'աշխատէին, պատասխանեց Բականէլ։

—Ի՞նչպէս կ'աշխատէին առանց այդ գործիքին, հարցուց Մարի Կրանթ։

—Սկաւառակով մը, սիրելի՛ Մարիս, երկաթէ պարզ սկաւառակով մը։ Անով կը

—= 96 =—

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ
ԺԻԼ ՎԷՐՆ

ԿՐԱՆԹ ՆԱԻԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔՆ

ԳԼՈՒԽ ԺԳ.

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ԼԵՌԱՆ ՀԱՆԳԻՐԸ

Սակայն ի վերջոյ յաջողեցաւ զգաստացնել զանոնք։ Բաժանրի (բաթանի) տուրք մը դրաւ հանքահանաց վրայ եւ հաւաքել տուաւ, թէ եւ ոչ առանց դժուարութեան։ Սակայն անկարգութիւնք նուազ մեծ եղան ատ քան ի Քալիֆորնիա։

—Այդ հանքահանի արհեստն ամէն մարդ կրնա՞յ գործել ուրեմն, հարցուց տիկին Էլէնա։

—Այո՛, տիկին, հարկ չկայ ադոր համար ուսմանց նախապատրաստն (պաշտելիք) ստանալու։ Լաւ բաղուկներ կը բաւեն։ Թշուառութենէ հալածեալ բազմախնդիրք ամէն կողմէ կուգային, մեծ մասն առանց դրամի, հարուստք մէկ մէկ բրիչով, աղքատք մէկ մէկ դանակով, և ամէնն ալ կ'աշխատէին այնպիսի կատաղութեամբ մը, զոր պարկեշտ մարդու վայել արհեստի մը մէջ չպիտի ցոյց տային երբէք։ Զարմանալի երեւոյթ մ'ունէին այս ոսկեբեր երկիրքը։ Գետինը ծածկեալ էր վրաններով, տաղաւարներով, հողէ տախտակէ կամ տերեւէ հիւսակներով։ Մէջ տեղը կանգնած էր կառավարչին խորանը, զարդարեալ բրիտանական դրօշակով, նորա պաշտօնէից կալվայտ կտաւէ վրաններն, և հարստութեան ու ազդատութեան այս բոլանդակին վրայ շաղհարիւր լուսայախոխներու եւ ոսկւոյ վաճառականներու բնակարաններ։ Սոքա ստուգիւ հարստացան։ Տեսնել պէտք էր այն երկար մօրուքով եւ կարմիր բուրդէ շապիկով պեղիչներն, որք ջուրին ու ցեղերն մէջ կ'ապրէին։ Օրը մի էր բրիչներուն անդուլ կոփիւնովին եւ գետնին վրայ փռող անասնական դիակաց ժահաբոյր հոտերով։ Խեղդիչ փոշի մ'ամպի նման կը պատէր այն գժբաղդներն, որք տարապայման թռուցիկներ կը մատակարարէին մահուան, և արդարեւ, նուազ առողջարար երկրի մը մէջ, այդ ժողովուրդ ժանատենդէ կը ջարդուէր։ Եւ գոնէ յաջողէ՞ն այդ ամէն բազմախնդիրք։ Բայց փոխարինուած չէին այս ամէն թշուառութիւնք, եւ լաւ հաշուելով կը տեսնուի որ մէկ հարստացեալ հանքահանի փոխարէն, երիւ հարիւր, գուցէ իսկ հազար հանքահանք մեռած են թշուառ և յուսահատ։

—Կրնա՞ք ըսել մեզ, Բանանէ՛լ, հարցուց Կլէնարվան, ի՞նչպէս կը հանէին ոսկին։

—Ապէկէ աւելի պարզ բան չկար, պատասխանեց Բանանէլ։ Առաջին հանքահանք ոսկւոյ զանակներ կամ հատիկներ միայն կը ժողվէին հողին կամ աւազին մէջէն, ինչպէս որ տեսաւն կ'ընեն Ֆրանսայի Սէվէնն գաւառին քանի մը կողմերն։ Այժմ ընկերութիւնք ուրիշ կերպ կը գործեն. բուն երակը կը գտնեն, որմէ կ'արտադրին դանակները, խերեւէներն եւ քձուարները։ Առաջին հանքահանք ոսկերեր աւազները լուալով կը շառանային։ Գետինը կը փորէին, ոսկեխառն երեւցած հողի խաւերը կը հաւքէին, եւ ջուրի մէջ լուալով ազնիւ մետաղը կը զատէին։ Այս լուացումն Ամերիկայի մէջ հնարուած գործիքով մը կը կատարուէր, որ «քրատոյ» կամ օրան կը կոչուէր։ Հինգ-վեց ոսք երկայնութեամբ գաւազանաձեւ տուփ մ'էր, վրան բաց եւ երկու խորշի բաժնուած։ Առաջին խորշին մէջ խոշոր ծակերով մաղ մը կար, և անոր տակն աւելի մանր ծակերով մաղեր իրարու վրայ դնուած, երկրորդին ստորին մասն նեղցած էր։ Աւազը մտնին մէկ ծայրը կը դնէին, վրան ջուր կը լցնէին եւ ձեռքով կը շարժէին կամ մանուանդ կը տատանէին գործիքը։ Քարերը կը մնային առաջին խորշին մէջ, մետաղն ու աւազը կ'ինկնէին միւս մաղերուն մէջ իրենց խոշորութեան համեմատ, եւ ջուրին հետ խառնուած հողը վարի ծայրէն կը վազէր կ'երթար։ Ահա այս էր ընդհանրապէս գործածուած մեքենայն։

—Բայց ուշնեալ պէտք էր, ըսաւ Ճոն Մանկլը։

—Հարստացեալ կամ աղքատացեալ հանքահաններէ կը գնէին, կամ առանց անոր կ'աշխատէին, պատասխանեց Բանանէլ։

—Ի՞նչպէս կ'աշխատէին առանց այդ գործիքին, հարցուց Մարի Կրանթ։

—Սկաւառակով մը, սիրելի՛ Մարիս, երկաթէ պարզ սկաւառակով մը։ Անով կը

ԳԼՈՒԽ ԺԵ.

ԱՒՍՏՐԱԼԻԱԿԱՆ ԵՒ ՆՈՐ-ԶԵԼԱՆՏԱԿԱՆ ԿԱՅԼԵՐ

Յունվար 2 ին, արեւուն ծագման հետ, ուղեւորք անցան ոսկերեր հողերն եւ թաղարթի կոմսութեան սահմաններն։ Իրենց ձիերուն ոտներն յայնժամ Տարկուէրիոյ կոմսութեան փոշոտ արահետները կը դռմփէին։ Քանի մը ժամ յետոյ Բոզլան և Քամբասը գետակներն անցան քաշելով, երկայնութեան 144° 35 եւ 144° 45 աստիճաններուն տակ։ Ճանրուն կէսն առնուած էր։ Տարեսն տասն եւ հինգ օր այսպէս յաջող ուղեւորութեամբ, ջոկատը կը հասնէր ի Թուռֆոլա ծովածոց։

Ամենն ալ քաջառողջ էին։ Կլիմային առողջարարութեան նկատմամբ Բանանէլի խոստմանքը կը կատարուէր։ Քիչ կամ ըլլա՛ն տանուկ, և յոյժ հանդուրժելի ջերմութիւն։ Ցաւն և եղանք չէին բնաւ տրտնջներ։ Նոյնպէս եւ մարդիկ։

Քամանէն-Գրիֆէն մեկնելէ յետոյ միակ փոփոխութիւն մ'եղած էր ջուրն կարգին մէջ։ Երկաթուղւոյն երեւնալն արկածը պարտաւորեց զՂյրթին քանի մը նախազգուշութիւններ ընել, որք աւելորդ կը համարուէին ցայնժամ։ Հեծեալը ոչ ևս որոմ պատճառաւ կը հեռանային սայլէն։ Իջեւանման միջոցին ալ անոնցմէ մին պահպան կը կենար միշտ սայլին քով։ Առաւօտ եւ իրիկուն հրպտիոց խանձերը կը նորոգուէին։

(Շարունակելի)

փաշա պէտք է վերահաստատուի, եթէ ժողովս չնչէ զայդ որոշում՝ մեծ հարուած մը տուած կը լինի քաղաքական։ Ուստի, կը յուսամ թէ ժողովս համամիտ պիտի գտնուի կառավարութեան, որ կը խնդրէ չբեկանել Լորտ Կրանվիլի և Լորտ Նորթբրուքի որոշումը։

Սէր Ռոպերտ Բէլ. Ամենայն յարգանօք պիտի խօսիմ Հոպարդ փաշայի անձին և ծառայութեանց վրայ. բայց կը տեսնեմ թէ շատ արդար կէտեր կան Սէր Ճօրճ Բամբրէլի դիտողութեանց մէջ. Պատասխանատուութիւնը, սակայն, Նախարդ կառավարութեան վրայ կ'ինայ։ Ես ինքս մտերմական յարաբերութիւններ ունիմ Հոպարդ փաշայի հետ, և տակաւին տասու հինգ օր յառաջ իմացայ իրմէ թէ օսմ. ծառայութեան մէջէր մնայ, (և ո՛չ թէ հրաժարած, ինչպէս կը կարծէ ժողովին Նախարարը, Լորտ Ճօրճ Համիլդընն) Նախարարը կ'ըսէ թէ Հոպարդ փաշա նշանաւոր ծառայութիւններ մատոյց Անգլիոյ։ Իրողութիւնն այն է սակայն թէ Հոպարդ փաշա երբէք դեր–ժողովական կամ մինչեւ իսկ նաւապետ մ'եղած չէ Վ.Եկ. Թագուհւոյն ծառայեան մէջ։ Իւր վերջին հրամանատարութիւն անգլիական ծառայութեան մէջ էր Ֆոխնհոնդոյ նաւուն հրամանատարութիւն 1861ին ցՀ1863։ Նախարդ կառավարութեան ըրածը, զոր արդի կառավարութիւնը կ'ուզէ վաւերել, ո՛չ այլ ինչ է բայց եթէ բացառիկ շնորհ մը Հոպարդ փաշայի, որ յանկարծ կը բարձրանայ դեր–ժողովական ատիճան, և կը ստանայ, նոյն ատիճանին յատկացեալ թոշակը։

Պ. Ո. Սմիթ (պատերազմական Նախարար) վերջապէս յիշեցուց թէ այս անօրինութիւն Նախարդ կառավարութեան օրով Պետական Խորհրդոյ մէկ հրամանագրով որոշուած է, և արդի կառավարութիւնը կարող չէ բեկանել այդ կերպ տրուած որոշում մը։

Սէր Ռ. Բէլ պատասխանեց թէ Նախարդ կառավարութեան սոյն անօրինութեան վրայ բացատրութիւն մը անչուշտ պէտք է տրուի Նոյն կառավարութեան մէկ անդամին կողմէ։ Ընդունելի չէ որ Արտաքին գործոց Նախարարը միջամտէ Ծովային Նախարարութեան վերաբերեալ գործի մը։

Պ. Բէյն (Նախարդ Նախարարութեան ծովային պաշտօնատար վարչային անդամ) ըսաւ թէ նոր տեղեկութիւն մը չի կրնար տալ։ Այս անօրինութեան վերաբերեալ թուղթերն ինձ չներկայացուեցան, ուստի և տեղեկութիւն չունիմ թէ ինչ շարժառիթէ մղեալ Լորտ Նորթբրուք և Լորտ Կրանվիլ յանձնարարեցին որ թոշակ մը սահմանուի Հոպարդ փաշայի։ Կ'առաջարկեմ որ հարցում մ'ուղղուի Արտաքին գործոց Նախարարութեան Խորհրդականին, որ անշուշտ կրնայ ծանուցանել ժողովոյն թէ ինչպիսի պատճառներով Արտաքին գործոց Նախարարութիւնն այժ տուած էր Հոպարդ փաշայի խնդրուածոց։

Պ. Ռոմէյ կը կարծէ թէ ժողովոյն անչուշտ տեղեկութիւն պէտք է սեղրուի այն ծառայութեանց վրայ զորս Հոպարդ փաշա մատուցեր է Անգլիոյ, և պէտք է ապացուցուի բացորոշապէս թէ նա ո՛չ ևս Թուրքիոյ ծառայութեան մէջ է։ Ապա թէ ոչ, ներելի չէ որ Անգլիոյ կառավարութենէն թոշակ յատկացուի նմա։

Պ. Դաֆֆրէն չի հասկնար թէ ինչպէս Հոպարդ փաշային թոշակի խնդիրը կը ներկայանայ արդի Եվմատցոյցին մէջ։ Պետական խորհրդոյ հրամանն Եվմատցոյցին պատրաստութենէն ետքն էր։ Ուրեմն, կամ յաւելուածական վարկ մը պէտք է խնդրուի Հոպարդ փաշայի տարեկան թոշակին համար, և կամ նորա թոշակն առաջիկայ տարւոյ Եվմատցոյցին մէջ անցուի։

Պ. Ռէյնէ (քարտուղար ծովային Նախարարութեան) ըսաւ թէ երբի բացորոշապէս ծանուցուեցաւ թէ արդի Եվմատցոյցին մէջ ո՛և է գումար չի կար Հոպարդ փաշայի թոշակին համար։ Եվմատցոյցը պատրաստուած էր Հոպարդ փաշային վերընդունելութենէն շատ յառաջ։ Փորձ մը փորձուեցաւ արդի կառավարութիւնը պատասխանատու բռնելու՝ Հոպարդ փաշայի թոշակին համար իբր թէ քուէ մը խնդրած լինելու պատճառաւ։ Ենթադրելով իսկ թէ նաւային վարիչներէն գումար մը ուզեցեալ Հոպարդ փաշայի որոշեալ թոշակը տալու համար, ժողովն ենթադրելու չէ թէ այդպիսի յաւելուած մը անպատճառ պիտի գտնայանայ։ Մեր առջեւ գտնուած իրական խնդիրը սա է.— Հոպարդ փաշա վերահաստատուած գոլով Նախորդ կառավարութեան ձեռամբ, միթէ այդի կառավարութիւնն իրաւունք ունի յատուկ պատիժ մը տալ այդ սպային՝ ջնջելով անոր անունը։ Թէպէտ արդի կառավարութիւնը չուզեր կարծիք յայտնել Հոպարդ փաշային վերահաստատման պատշաճութեան խնդրոյն վերայ, զոր քններ ընծացուցեր է Նախորդ կառավարութիւնը, բայց քանի որ անդամ մը վերահաստատուեր է, անոր անունը նաւային ցանկէն բառնալու պատասխանատուութիւնն եւս չուզեր ստանձնել։

Պ. Բոարդնէ (պաշտօնատար Նախորդ Նախարարութեան) չի կրնար հաւանիլ ծովային Նախարարութեան քարտուղարին եղմնական տեսութեան։ Ըսուեցաւ թէ Հոպարդ փաշայի թոշակին համար յատուկ գումար մը չկայ նաւային վարկին մէջ, բայց թէ ուրիշ գումարներէ յաւելուած մ'ընելով, կարելի է հայթայթել նորա թոշակն։ Այս նաւային վարկէ եթէ բաւական յաւելուած մը չգոյանար իսկ, կարելի պիտի լինէր ուրիշ վարկերու յաւելուածն առ այս յատկացնել։ Այս պարագայից մէջ, դժուարին է խնդրել ժողովէն որ վաւերացնէ կամ մերժէ զայս վարկ։ Լաւագոյն է ուրեմն վարկին վիճաբանութիւնն յետաձգել, խնդիրն իսկ լուծելու համար, բացարութիւն խնդրելով Նախորդ կառավարութեան Արտաքին գործոց Նախարարութիւնը ներկայացնող պաշտօնատարէ մը։

Լորտ Ճօրճ Համիլդըն առարկութիւն չունի այս առաջարկութեան դէմ։

Լորտ Հ. Լենոքս կը հարցունէ թէ ինչ պատճառաւ կը յետաձգուի նաւային վարկին քուէարկումը, քանի որ ծովային Նախարարը տուաւ ամէն տրամադրելի տեղեկութիւն։

Պ. Իլչեսթրը կը կարծէ թէ ծանր գայթակղութիւն մը պիտի լինի եթէ այսպիսի պարագաներու մէջ ալ թոշակներու յաւելում որոշուի, երբ արդէն կառավարական ծախքերն այնչափ ծանր կը ճնշեն ազգին վրայ։

Եվմատցոյն Նախարար Սէր Մէյտլ Հէյս Պէյ կ'ըսէ թէ նաւային վարկին քուէարկութիւնն յետաձգելով կառավարութեան նպատակն է ժամանակ տալ Նախորդ կառավարութեան մէկ անդամին՝ ժողովոյ նախագահին ներկայ գտնուելով բացատրելու թէ ինչ պարագայից մէջ Հոպարդ փաշա վերահաստատուած է անգլիացի ծովային անդամ սպայից կարգին մէջ։ Կը ծանուցանեմ՝ տակաւին որ եթէ առաջիկայ անգամուն Նախորդ Նախարարութեան ո՛չ մէկ անդամը ներկայ գտնուի խնդրուած բացատրութիւնը տալու, նաւային վարկին քուէարկութիւնն այլ ևս չպիտի յետաձգուի։

Եւ այսպէս 850,000 անգլ. ոսկւոյ վարկի մը վերջնական քուէարկութիւնն յետաձգեցաւ, ստուգելու համար թէ ինչ պատճառաւ 365 ոսկւոյ հանգստեան թոշակ մը կապուած էր Հոպարդ փաշային։ Աւասիկ շատ խղճամիտ խորհրդարան մը, նախանձախնդիր ազգային դրամոյ խնայով գործածման։

Վիճաբանութեան յետաձգումն ընդունուեցաւ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱԶԳԱՅԻՆ ԺՈՂՈՎՈՅ ԱՃՍ ԱՒՈՒՐ ՆԻՍՏ

Ազգ. ժողովոյ այս աւուր նիստն ըսկսաւ ի ժամ 2½, ընդ. Նախագահութեամբ Ս. Պարիրաբ Հօր, և ի ներկայութեան 30–35 երեսփոխանաց։ Բազմաբական ժողովոյ անդամոց հրաժարականք միահամուռ մերժուեցան։ Նրմանապէս չընդունուեցան Գումգարուի և Կէտիկ փաշայի նորընտիր երեսփոխանաց հրաժարականները։

Պայրամի տօնը վերջացած լինելով, Ֆէթվախանէն այս օրերս կը սկսի ի նկատ առնուլ Երուսաղեմացոց բողոքը Գաղաքէրի դատարանին վճռոյն դէմ։

Բայց մինչ Կարկուր էֆէնտիի դատաստանը կը շարունակէ, Երուսաղեմայ Վանքը դրեթէ նեմեսիական դատ մ'ևս վարել կը պատրաստի։ Ժամանակէ մ'ի վեր Զէրքեզ գաղթականներ գրաւած են Եալովայի կողմը Վանքին իբր 4 հազար արտավար (ռէտիմ) մէկ ագարակն, որ 1,000 ոսկւոյ չափ արժէք ունի։ Երուսաղեմացոցը բողոք բառնալով, խնդրած է կառավարութենէն որ գաղթականք դուրս հանուին։ Կառավարութիւնը չէ հաւանած, առարկելով նախ թէ յիշեալ ագարակը Ե-ուլ (պարապ) թողուած էր, և յետոյ, թէ հանելու մեացած հոգ մ'էր։ Երուսաղեմացոցն ուրեմն դատ վարել սկսած է Շէյխ-իւլ-Իսլամի Դատն, իւր իրաւունքն հաստատելու համար, փոխանորդ կարգելով զԵհէրի էֆէնտի։

Քաղաքական ժողովոյն ընարեալ 14 անդամներէն 9ն հրաժարական զրկած են արդէն։ Զն այս չարթու մէջ ընտրուած լինելով, անոնց հրաւէր չէ ղրկուած դեռ, և յայտնի չէ թէ պիտի ընդունին թէ ոչ։ Պաշտօն ընդունած են միայն Համաղասպ Պալլարեան և Խաչիկ Կամսարական էֆէնտիք։ Սեթեան Միհրան էֆէնտին ալ ծանուցած է թէ յեւրոպա ուղեւորութիւն մը պիտի ընէ, և ի վերադարձին եթէ իւր նոր պաշտօնակիցք պաշտօն ընդունած լինին, ինք եւս կ'անդամակցի անոնց։

Ս. Պատրիարք Հայրն այս հրաժարականները պիտի մատուցանէր Ազգ. ժողովոյ այս աւուր նստին։

Կրօնական ժողովոյ չորեքշաբթի աւուր նստին մէջ, որ գումարեցաւ ընդ նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Դեր. Տ. Խորէն Նար–Պէյ Սրբազանի, գլխաւորաբար հետեւեալ որոշումները տրուեցան.

Որոշուեցաւ յառաջիկայն ի ժողով հրաւիրել գաւառական առաջնորդութեանց սահմանները գծելու պաշտօն ունեցող Յանձնախումբն, ինչպէս նաեւ վանօրէից ընդ առաջնորդութիւնամիացման խնդիրն ուսումնասիրող Մասնախումբն. որպէս զի իրենց պատրաստած տեղեկագիրները մատուցանեն ի նկատառումն։

Թոփ-Դարուի Թաղ. Խորհուրդը խնդրած լինելով որ Արժ. Մաղաքիա վարդապետ Տէրտէրեան իրենց թաղին քարոզիչ կարգուի, ժողովն սոյն խնդիրը յանձնեց Ս. Պատրիարքի ամենայնութեան։

Զալաթիոյ Թաղ. խորհուրդը ներկայանալով՝ խնդրեց որ բահանայական ձեռնադրութեան հրաման տրուի երկու ընծայացուաց, որպէս զի թաղին եկեղեցին և ժողովուրդն հոգեւորապէս լիովին մխիթարուին։

Ժողովն յետ խորհրդակցութեան որոշեց այս խնդիրն ի նկատ առնուլ իւր յաջորդ նստին մէջ, և վերջնապէս վճռել զարժանն։

Դիրքանական Արիստակէս Եպիսկոպոս այս երկուշաբթի ճամբայ կ'ելնէ Տիարպէքիր երթալու համար, Վարչութեան կողմէ իրեն տրուած առաժամանակեայ պաշտօնը կատարելու։ Ն. Դերպատութիւն պիտի քնեմ նաեւ Միտեադի Աստուծոյ խնդիրն օրք՝ իբր 1,300 ընտանիք՝ Հայաստանեայց Եկեղեցւոյ գիրկը մտնելու փափաք կը յայտնեն, ըստ տեղեկագրութեան Տիարպէքիրի գաւառական Վարչութեան։ Մի և նոյն ժամանակ, Լուսաւորչական ազգային ներքին ալ կրօնափոխ լինիլ ուզողները տարհամոզելու պաշտօն ունի Ն. Դերպատութիւն։

Սամաթիոյ Ս. Գէորգ Եկեղեցւոյ շինութեան ծանձնաժողովն երէկ իւր առաջին նիստն ըրաւ Զալաթիոյ Եկեղեցւոյ Մատենադարանին մէջ և իւր գլխաւոր կազմից հետեւեալ կերպով.

Նախագահ	Մինասեան Էֆ.	Ցակոբեան
Ատենադպիր	Մինասեան	Սէթեան
Ատենադպիր	Աւետիս	Չարենց
Գանձապահ	Պետրոս	Գարակէօզեան
Հաշուապահ	Եղիա	Շահպազեան
Անդամք	Տիգրան	Բարադամեան
»	Մկրտիչ	Աչէճեան
»	Ռաբիկ	Մինասեան

Ժողովը որոշեց զորձին պիւրութեանն համար պատուաւոր թաղեցիներէ օգնականներուն մէջ վերահաստատուց այն երկու մանախումբերն, որոնց մին շինութեան հսկելու և միւսը Սամաթիոյ մէջ հանգանակութիւնը շարունակելու պաշտօնն ստանձնած էր արդէն։

Շինութեան հսկող անձինք են.

Մ. Գէորգ	էֆէնտի	Ռափերիչ
Մ. Յարութիւն	»	Բրատեան
Սեդրակ	»	Մանուկեան
»	»	Մանուկեան
Յակոբ	»	Վարդանեան

Հանգանակութեան հմար Սամաթիոյ մէջ օժանդակ անձանք են.

Մ. Յարութիւն	էֆէնտի	Անտոնեան
Սարգիս	»	Յովսէփեան
Յովսէփ	»	Սրմաքէշեան
Նշան	»	Ալեանաքեան
Մկրտիչ	»	Մելքոնեան

Վերջերս ծանուցինք թէ Ազգանուէր Հայասէրաց Ընկերութիւնը մտադիր է Միացեալ Ընկերութեանց ձեռամբ ապրիլոյն վարժարան մը բանալ Սղերդի մէջ, դարման տանելու համար յիշեալ քաղաքի հայ իգական սեռի մտաւորական ոգեղի կացութեան, զոր խիստ տխուր գոյներով կը նկարագրեն Գոհունեամբ կ'իմանանք այժմ թէ յիշեալ ազգօգուտ ընկերութիւնն իւր դիտաւորութիւնն ի գործ դրած է այս անգամ, վարժարանին բացման համար հարկ եղած պայմանագիրը կնքելով Միաց. Ընկերութեանց հետ։ Թէ որ ատենին մեծ կարեւորութիւն ունի Սղերդի պէս տեղ մը այսպիսի նոր վարժարանի մը բացումն, զայս քաջ պիտի գիտնան անոնք որք ի նկատի առնուն թէ Սղերդի մէջ գրեթէ չկայ հայ կին մը որ կարենայ իւր մայրենի լեզուաւ խօսիլ, զի յայտնի է թէ Սղերդի ազգ պիտիք, որք ըստ կանոնք, արաբախօս են ամենքն ալ, հաղորդակցութեամբք։ Արդէն Միաց. Ընկերութիւնք ի սկզբան Սուվլոց Ցանձնաժողովոյ և ապա իրենց իսկ ծախիւք տարեկան վարժարան մը բացած են անդ տարիներէ հետէ, որ զգալի արդիւնքներ տուած է, այնպէս որ աշակերտաց ամբողջութիւնը մաքուր հայերէն կը խօսի այժմ եւ ուսմանց մէջ կը յառաջադիմի օր քան զօր։ Սակայն այս արական վարժարանն ակնկալեալ բոլոր օգուտը չը պիտի կարենար յառաջ բերել ի հարկէ ցորչափ իգական սեռի համար ալ վարժարան մը չը բացուէր, և ապա այս պակասն է զոր կը ընու այսօր Ազգանուէր Հայասէրաց Ընկերութիւնը։ Վարժարանը պիտի բացուի քիչ առանէն և Սղերդի ազգային, որք հակառակ իրենց օտարախօսութեան մեծ եռանդ և ոգեւորութիւն ցոյց կուտան մշտ ազգային գործոց նկատմամբ և զանազան բարեսիրութեամբք մեր գաւառացւոց կրթասէր դասուն մէկ մասը կը ներկայեն, պիտի օժանդակեն նոր վարժարանիս մը որ ապագային մեծամեծ օգուտներ պիտի ընձեռէ իրենց։

Օրթադիւղի Ս. Հռիփսիմեանց և Նեկտարիանեան վարժարանի տարեկան հարցաքննութիւնք պիտի սկսին յառաջիկայ երկուշաբթի օր, ամսոյս 8ին, և պիտի տեւեն ուրբաթ օր։

Ցառաջիկայ կիրակի, 7 յուլիս, Օրթադիւղի Ս. Աստուածածին եկեղեցւոյ մէջ տեղի պիտի ունենայ Հայական կրթասիրաց ուսանողաց մրցանակաբաշխութեան և ուսումնասիրաց աշակերտաց վիպականաց բաշխման հանդէսը։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Բացի այն պատուանշաններէն, զորս հրատարակեցինք երէկ, Վ.Եկ. Սուլթանը՝ Պարտի ոսկին առթիւ՝ բարեհաճած է նաեւ Նիշանը Իմթիյազի ոսկի չքագրամն ընծայել Եվմատական Նախարարութեան խորհրդական Վէթէնտրի պէյի, մաքսատան տեսչութեան խորհրդական Հօրն էֆէնտիի, հարօրդուտ շինութեանց Նախարարութեան խորհրդական Սիպալի էֆէնտիի և Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդականներէն Կէօչէր էֆէնտիի։

Երկրորդ կարգի Մէճիտիէ պատուանշան տրուեցաւ Ռոտոսթոյի կառավարիչ Իպրահիմ Սարիմ պէյի։

Կայս. պալատան պաշտօնեաներէն Նասրը էֆէնտի Իւլայի ատիճանով երկրորդ արարողապետ անուանեցաւ։

Զօրավար Հօպ փաշա պատիւ ունեցաւ Վ.Եկ. Սուլթանին յանձնել այն չորս ընտիր նժոյգներ զորս Դերմանիոյ Կայսրն իւր ձեռօք նուէր ղրկած է Ն. Կ. Վեհափառութեան։

Հանգուցեալ Մուսթաֆա Ֆազըլ փաշայի որդի Իշխան Իպրահիմ փաշա շաբթուս մէջ մայրաքաղաքս եկաւ։ Ն. Վսեմութիւնը Վ.Եկ. Սուլթանին ընծայելու համար ութ հարիւր կտորի չափ հնութիւններ բերած է Եգիպտոսէն։

Կ'ըսուի թէ ասոնց մէջ կը գտնուին այնպիսի արձաններ և ճոխներ, որոց նմանը չգտնուիր նոյն իսկ Եւրոպիոյ ամենաճոխ թանգարանաց մէջ. ասոնք դեռ մաքսատան մէջ են և այս օրերս պիտի հանուին կայսերական պալատը վերադրուելու համար։

Զրոյց մը կայ թէ Սբը Հէլենի Տըրբմընտ Ուոլֆ եգիպտաս երթալէ առաջ մայրաքաղաքս պիտի գայ քաղաքական յատուկ պաշտօնով մը։

Այս պաշտօն, ընդհանուր առմամբ, մեծ առնչութիւն ունի այն պաշտօնին հետ զոր Հասան Ֆէհմի փաշա անցեալները կատարեց ի Լոնտրա։ Կ'ըսուի թէ անգլիացի պատուիրակը դէթի պիտի շարունակէ ատ այն բանակցութիւններ որք սկսուած են ի մասին Թուրքիոյ վիճակաւոր իրաւանց Արեւելեան Ափրիկէի ստացուածոցը վրայ, ինչպէս և ինչ ինչ պատահականութեանց ժամանակի միահաղոյն գործոյ ժողովոյ մը ձեռնարկելու համար։

Հռոմէն առնուած մասնաւոր հեռագիրք կը յայտնեն թէ իտալական դեսպան Քորթի կոմսն իւր կառավարութենէն հրահանգ ստացեր է իւր պաշտօնի գլուխը գտնուիլ ի Կ. Պոլիս, յուլիս 13|25ին։

Անգլիական արտասովոր դեսպան սըր Ուիլիէմ Հուայդ անցեալ շաբթու արտաքին գործոց Նախարար Ասիմ փաշային ծանուցագիր մը յանձնեց որ կը մեկնէ եգիպտոսի երկրական դաշնագրութեան 23րդ յօդուածն, յայտնելով թէ այդ յօդուած բնաւ չեղծաներ պարտուց յարգմանման օրէնքն։

Այս ծանուցագիր հաղորդուած է Բ. Դրան՝ ըստ որում մին է նա յիշեալ դաշնագիրն ստորագրողաց։

Արեւելեան Բումէլիի կուսակալ Կավրիէլ փաշա այսօր կամ վաղը Փիլիպէէն ճանբայ կ'ելնէ տիկնոջն հետ մայրաքաղաքս գալու համար, ուր ամբան մէկ ամսոյ պիտի անցուցանէ Արնաւուտ գիւղի ամարանոցին մէջ։

Վիէննայի թերթերը կը ծանուցանեն թէ գահաժառանգ Ռոտոլֆ իշխանին և Սթէֆանի իշխանուհւոյն ի Սուրիա այցելութեան առթիւ, Ֆրանց Եոզէֆ կայսրն այլեւայլ կարգի պատուանշաններ ընծայեր է գաւառին պաշտօնատարաց։ Դամասկոսի կառավարիչ Իպրահիմ Հաղգը փաշա Ֆրանց–Եոզէֆի մեծ պատուանշանն ստացեր է, և քաղաքապետ Կապրիել էֆէնտի Էսբէր այդ պատուանշանի երկրորդ ատիճանն։

Օսմանեան ծառայութեան մէջ գըտնուող գերմանացի սպայից՝ Բահլէր, Բամբրլէներ, Բիսթօվ և Հօպ փաշաներու պաշտօնավարութեանց պայմանաժամը լրացաւ յունիս 4ին։

Կիսանանգ թէ յառաջիկային կրնգելի պայմանագրութեանց մասին համաձայնութիւն մը գոյացեր է այժմէն այդ սպայից և կայսերական կառավարութեան միջեւ, և Վեհ. Սուլթանն հրամայեր է որ պայմանագրութիւնք վերանորոգուին Պարտի ոսոնէն անմիջապէս յետոյ։

Ամէնքի օսմանեան դեսպան Թեվֆիգ պէյ մայրաքաղաքս եկաւ երեկոյ արձակուրդով։

Թուրքօ–աւստրիական առեւտրական դաշնագրոց աւստրիական պատուիրակն՝ որ վերջերս Վիէննա գնաց, Աւստրիոյ առեւտրական Նախարարին տեղեկագիր մը տուած է յոշում կը յայտնէ թէ բանակցութիւնք յառաջ գացած են մինչեւ դաշնագրոյն առաջին ընթերցումն։ Եթէ քանի մը կէտերու վրայ անհամաձայնութիւնք կան, անոնք ալ ըստ ամենայն հաւանականութեան պիտի կրնան հարթուիլ դեսպանաց միջոցաւ։ Երկու պատուիրակութիւնք ալ հաստատ կամք ցոյց կուտան դաշնագիրն այս տարի կնքելու։ Թուրքիա մէկէ աւելի զիջումներ ըրած է։ սակայն բանուած նիւթերու ներմուծման մաքսատուրքը չպիտի կրնայ իջուցուիլ մինչեւ որ Աւստրիա եւս իւր կողմէ ինչ ինչ զիջումներ չընէ։ Դաշնագիրն, առաջին ընթերցումէն յետոյ իւր ունեցած վիճակին մէջ, պիտի ներկայացուի Աւստրիոյ մաքսային խորհուրդին որ յետոյ հարկ եղած հրահանգները պիտի պատրաստէ դաշնագրին վերջնական խմբագրութեան մասնակցելու պաշտօնով կարգելի պատուիրակաց համար։

Թերթերնք Հաշիշէնի մէջ կը կարդանք։

Վերջին պատերազմէն յետոյ Կայսերական կառավարութիւնը մեր զինուորական զօրութիւնն այնպիսի բարեկարգ վիճակի մը վերածած է, որ, ինչպէս կը խոստովանինք նոյն իսկ եւրոպական լրագիրք, գեր ի վերոյ է քան ինչ որ էր պատերազմէն առաջ։ Կայս. կառավարութիւնը ժամանակէ մ'ի վեր կ'զբաղէր նաև բարեկարգելու մեր ծովային զօրութիւնն, ահա այս պատճառու էր որ վերջերս բաւական թ'ուով զինուորական սպայներ զրկուեցան Պասրայի կողմերը։ Ուրախութեամբ կ'իմանանք թէ այժմ եւս զինուորականներէ բաղկացեալ նոր մարմին մը պիտի կազմուի, որ պաշտօն պիտի ունենայ երթալ քննել օսմանեան ծովզերաց գիրքն ու վիճակն և պէտք եղած բարեկարգութիւններն ընել։»

Եւրոպական լրագիրք հրատարակած էին թէ Աւստրիոյ և Սերպիոյ միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացեր է ընդդէմ Օսմ. կառավարութեան։

Պոսնիոյ մէջ հրատարակուած Վաքան լրագիրն որ աւստրիական կառավարութեան կարծեաց թարգման կը համարուի, հետեւեալ կերպով կը հերքէ այդ լուրն.

«Պէլգրատէն յուլիս 4 թուով կը գրեն։ Սերպիոյ ներքին գործոց տեսչութիւնը ծանուցեր է բոլոր գաւառական իշխանութեանց թէ անհիմն է այն զրոյց, թէ Սերպիա և Աւստրիա ընդդէմ Օսմ. կառավարութեան համաձայնութիւն մը գոյացուցեր են, ուրով Սերպիա հաւաներ է թոյլ տալ աւստրիական զօրաց, երբ ասնք Օսմ. երկիրներու վրայ արշաւելու համար Սերպիոյ հողէն անցնին։

«Մինչեւ իսկ Պէլգրատի մէջ հրատարակուած երեք ընդդիմադիր լրագիրք գրաւուեցան և Խրուաթիոյ կեդրոնին՝ Ակրամի մէջ հրատարակուած լրագրոյ մը չորս աբերուութիւնն արգիլուեցաւ Սերպիոյ հողին վրայ»։

Օսմանեան թանգարանն ինչ ինչ նորոգութեանց կարօտ լինելով, Վ.Եկ. Սուլթանի հրամանաւ յառաջիկայ երկուշաբթի օր պիտի սկսի նորոգութիւնն, որոյ համար 750 օսմ. ոսկի ծախք կ'ենթադրուի։

Երեկ պատմեցինք թէ նաւահանգստի վերատեսչութեան պաշտօնեայ մը աւստրիական նամակատան մակոյկին դրքոյն առած և պատառած էր։ Կայսերական կառավարութիւնը մեծ ուշադրութեամբ կը քննէ այս խնդիրը։ Նաւահանգստի վերատեսչութեան պաշտօնատարներէն մին հրաւիրուած է ի բացատրութիւն։ Կը յուսացուի թէ գոհացում պիտի տրուի աւստրիական դեսպանատան և հաշտարար կերպով պիտի փակուի այս միջադէպ, որուն առիթ տուած էր ստորագաս պաշտօնեայ մը։

Այս օրերս Պանտրմայի մէջ երկրաշարժ մը իւր արտը մշակած ատեն, երկու հին դամբարան դտեր է։ Մէկուն մէջ կայ եղեր ոսպարանի մը գնդասեղ մը եւ զայդ մը օղ, ամենն ալ ոսկիէ եւ ընտիր ձեռակերտներ։ Իսկ միւսին մէջ դտեր է ոսկեզօծ զրահ մը։

Լա Թէմբզէ, որ կը ծանուցանէ զայս, կը յարէ թէ կայսերական թանգարանը չպիտի կարենայ դժբաղդաբար պահել այս հնութիւնները, վասն զի գտնող գիւղացին կարտասած է զանոնք, մատաղը ծախելու համար։

Կը կարծուի որ եթէ այդ կողմերը խուզարկութիւնք կատարուին, գեղեցիկ դամբարաններ երեւան եկեն։

Տէյլիգրաֆիր լրագիրը կը ծանուցանէ թէ վերջերս այդ գաւառի ոչխարի տրոց վարչութեանց մէջ ներմուծեալ բարեկարգութեանց շնորհիւ, ձեռք դաւառակի ոչխարի տրոց հասոյթը նախորդ տարիներու հասոյթէն 195,000 զրուշ աւելի եղած է։ Թուրք լրագիրք կը յաւելու թէ նոյն յաւելումը տեսնուած է նաեւ ուրիշ գաւառակաց մէջ։

Դոնէրու ընկերութիւնն որ՝ ինչպէս երէկ ծանուցինք՝ Ատէմ պէյի և գաղթականաց Ցանձնաժողովոյ նախագահ Բիրա պէյի որդւոյն Վէլի պէյի մէկ մէկ նամակ զրկած էր, նամակ մ'ևս էրէն գիւղ բնակող Պէսիմ պէյի զրկելով, 400 ոսկի պահանջեր է։

Ատէմ պէյի ընտանիքն այսօր կը պատրաստուի մեկնիլ մայրաքաղաքէս ի Հայրենիք։

Թ-ուէնէ ծանուցանելէ յետոյ թէ մայրաքաղաքիս մէջ նոր տեսակ մուրացկաններ երեւան եկած են, որք ողորմութիւն չտուողին դէմ զէնքով կ'ըսպառնան, ոստիկանութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ այս կարգի անձանց վրայ, որք հասարակաց անդորրութիւնը կը վրդովեն։

Ոստիկանութեան կողմէ հրատարակեալ պաշտօնական ազդ մը կը յայտնէ թէ Բամազան ամսոյն մէջ Պոլսոյ կողմն ընդ ամենն ութ հոգիի վրայ յարձակում եղած է և մէկ մարդ միայն սպաննուած է։ Յարձակմանց հեղինակներէն չատեր, ինչպէս և մարդասպանը ձերբակալուած են և պիտի դատուին, միւսներն ալ կը փնտռուին։

Պաշտօնական ազդն այս կերպով հերքում մը կուտայ Թուրքէի որ գրած էր թէ ամէն գիշեր մէկ երկու հոգի կ'սպաննուին, իբրեւ առեալ կողոպտեալներն որոց թիւն օրը 8–10ի կը հասնի։ Ոստիկանութիւնը կը յարէ թէ յարձակումնք ո՛չ Պոլսոյ կողմը և ո՛չ այլուր բազմաթիւ չեն և եթէ նկատողութեան առնուի չարագործութեանց իսկական թիւը, կը տեսնուի թէ Կ. Պոլիս որ աւելի քան 300,000 բնակիչ կը պարունակէ· այնքան տեղի չունի զանգատելու։

Նախընթաց գիշեր Բերա Սու Թէրապիսի փողոցին մէջ կաթոլիկ Ցունաց վարժարանին դրան առջեւը նորածին մանկիկ մը գտնուելով կաթոլիկ մայրապետաց յանձնուեցաւ։

Մուսուլի պաշտօնական լրագիրը կը յայտնէ թէ հարաւակ անցեալ տարի գաւառին մէջ տիրող անասնական համաճարակ սաստն, որուն զոհ դնացին բազմաթիւ ոչխարներու, տաներու և նոյն իսկ գաւառաց մէջ մնացուն կամ այլեւս դասախօսութիւն ընել չափաւոր պայմաններով։ Պէտք ունեցողք դիմելու են Նորատուենեան խան, Աչէ-Եէրի խարգարատուը։

3—10

ԱԶԴ

Հայերէնի, թուագիտութեան, ոչխարհաշուութեան հմուտ գաւառացի մը, որ կարող է նաև Ֆրանսերէնի եւ Թուրքերէնի օգնական ըլլալ, փափաք ունի ազգային դպրոցներու, տուներու և նոյն իսկ գաւառաց մէջ մնացուն կամ այլեւս դասախօսութիւն ընել չափաւոր պայմաններով։ Պէտք ունեցողք դիմելու են Նորատուենեան խան, Աչէ-Եէրի խարգարատուը։

3—10

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐԵՐ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

ԱՆԳԼԻԱ ԵՒ ՌՈՒՍԻԱ

ԱՖՂԱՆԵԱՆ ՆՈՐ ԿՆՃԻՒՐ

Լոնտոն, 16 յուլիս

Այս առաւօտեան անգլիական լրագիրք, ռուսօ-աֆղան նոր միջադէպին վրայ խօսելով, կ'ըսեն թէ երբ Սալիսպուրի մարքիզն իշխանութեան անցաւ, որոշած էր ընդունիլ Լորտ Կրանվիլի և Պ. տը Կիրսի միջև գոյացեալ համաձայնութիւնն, որ զբէնչտեհ կուսակ Ռուսիոյ և զՀիւլֆիքար՝ Աֆղանստանի Էմիրին · այլ թէ, մինչ այս մինչ այն, Ռուսիա պահանջեց Զիւլֆիքարի տիրող նոտրանը դիրքեր։ Լրագիրք կը յաւելուն թէ Զարը կ'առաջարկէ այս խնդրոյն լուծումն յանձնել ռուսօ-աֆղան սահմանագլխոյ գծման ցանձնախմբին։

Այդ լրագիրք անհաւանական կը նկատեն որ Լորտ Սալիսպուրի ընդունի այդ առաջարկն։ ընդհակառակն, պիտի պահպանէ նախնական համաձայնութիւնը։

ԱՆԳԼԻՈՅ ՊԱՆԴԱ

Լոնտրա, 16 յուլիս

Անգլիոյ Պանքային շաբաթական հաշուեկշիռը՝ նախորդ շաբթուան հաշուեկշռոյն հետ բաղդատմամբ՝ հետեւեալ տարբերութիւնները ցոյց կուտայ։

Պատրաստ մետաղադրամ—	
յաւելումանգիլ ոսկի	284,000
Պանքնոթք ի պահեստի—	
յաւելումանգիլ ոսկի	779,000
Փոխառակագիրք և այլ թղթեր—նուազումանգիլ ոսկի	15,000
Պահեստի դրամոց համեմատութիւնն յանձնառութեանց հետ	45 3/8 %

ԳՐԱՄԱԿԱՆ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 5 Յուլիս

ՓՈԽԱՆԱԿԱՆԴՐՈՅ

3 տոկոս Լանսայի վրայ պանքային	110 7/8
3 » » » (վճարելի)	110 1/2
3 » Բարիզի » (պանքային)	22 80
3 » » » (վճարելի)	22 87 1/2

ՓՈԽԱՆԱԿԻՐ ԱՐԺԵԹՂԹՈՅ

Օսմանեան Քոհնօշլիսի

Դահեկան		
Երեկ երեկոյ գոց.	(Մեկց. D. մեջ	17 26
Գալաթայի գոցուածքին վերջը	»	17 28
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուելուս	»	17 31
Բարձրագոյն գին	»	17 31
Նուազագոյն »	»	17 30
Կէս օրին	»	17 30
Փոխառութիւն 1858)	A. մեջ	31
» 1862)		
» 1860)		
» 1863)	B.	17 30
» 1872)		
» 1865)		
» 1869)	C.	17 30
» 1873)		

ԻՒՆԻՊԻԷ ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ

Երեկ երեկոյ գոցուելուս	70 30
յս առաւ. բացուելուս գ. կ	71 5
Կէս օրին	71 2 1/2

ԲԱԺՆԵՑՈՒՄՔԵՐ

Սօրիեթէ ժնեւեալ	Գ. Կ. Ամբ. Լ.	3 17
Քրէտի ժնեւեալ	» » Օսմ. »	6 30
Պանք տը Գոնս	» » » »	4 30
Սօս. Շանժ է Լիւեօր	» » » »	3 30
Թրամուէյ	» » » »	290
Բաժնեվերի երկաթուղի	Ֆր.	41 875
Օպլիկասիօն տը Բրիորիթէ	»	—
Բաժնեթուղթ Լաւրիսի	»	60

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	դրշ.	100
Ֆիրանկոց	»	87 33
Անգլիական ոսկի	»	110 22
Բօլ Խիերիալ	»	90 10
Քրիմից	»	51 15
Ռուսական թղթադրամ	»	9 5
» արծաթ	»	89 30
Ֆիորին	»	8 38
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108 2
Վենցոց	»	102 35
Հինգնոց	»	102 30
Մէթծիլիք	»	98 20
Պղինձ	»	—
Թղթադրամ	»	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 16 Յուլիս, ժամ 5 վայր. 45 երեկոյ

Անգլ. քօնսոլիտ		99 7/16
Օսմ. » Սերի Դ. բացուելուս		16 1/8
» » » գոցուելուս		16 1/8
» » » Ա.		31 1/2
» » » Բ.		17 3/4
» » » Գ.		16 1/8
Թօսման 1871		անընթեռնելի
Փոխառութիւն 1877		79 3/4
Պանք Օթօսման	գուբան կտրած	10 7/8
Ռուսական փոխառ. 1873		92 1/4
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)		64 1/2
» առանձն. (բրիմիէթէ)		85 3/4
Տոյրա Սանիէ		61 1/2
Ցօմանիալ (փոխառ. Բօչիլա)		83 1/2
Հունգարական պարտաթուղթ 4%		— —
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ		— —

Վիէննա, 16 Յուլիս, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	125 80
Օսմանեան երկաթուղի	20 20

Բարիզ, 16 Յուլիս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 %	109 87 1/2
» » 3 %	80 47 1/2
Օսմանեան քօնսոլիտէ Սերի Դ. բացուելուս	16 05
» » » գոցուելուս	16 10
» » Սերի Բ.	17 50
» » Գ.	16 10
Օսմանեան երկաթուղի	40 75
» Բէյթի բաժնեթուղթք	— —
Պանք Օթօսման	520
Գրեթի Լիոնէ	535
» Ֆոնսիէ	1316 25
Բաժնեհատս Լիոնի	1243 75
Սուէզի ջրանցք	2050
Ռուսական 5% 1877 թ.	97
Իտալական Ռանթ	94 15
Եգիպտական միացեալ	322 50
Սպանիական (արտաքին)	57 7/8
Բրիորիթէ ֆրանք	380
5% Հելլենական	324 37 1/2
Զէք Լոնտրայի վրայ	25 18

ՆԱՄԱԿ ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ԻԶՄԻՐ, Յունիս 24

Աբե-Եւլի 428 թուոյն մէջ Նիկոմիդիայէն գրուած նամակ մը կարդացինք, որով նամակագիրն աշխարհագրական քանի մը տեղեկութիւններ տալէ, հանդէսի մը նկարագրութիւնն ընելէ եւ հաստատեալ մի քանի ընկերութեանց վրայ խօսելէ յետոյ կը վերջացնէ իւր խօսքն, ըսելով թէ Թաղ. Խորհրդոյ եւ Ազգ. դպրոցի վրայ աշխատողներու անհոգութեան ընդհանր Նիկոմիդիոյ մէջ կանոնաւոր ուսումնարան մը չը կայ։

Թող ներէ մեզ նամակագիրն յայտնել իրեն թէ սխալած է ըրած դատողութեան մէջ։ Առանց ընդ երկար բացատրութեան փութամք յայտարարել թէ Նիկոմիդիոյ մէջ կանոնաւոր ուսումնարանի մը չգոյութեան պատճառն ոչ այլ ինչ է եթէ ոչ այն նիւթական վիճակն, որոյ մասնաւոր անձանց վարժարանաց վրայ ունենալիք ներդործութիւնը շատ լաւ ճանչցած է նոյն ինքն նամակագիրն, իսկ Ազգ. կանոնաւոր ուսումնարանի մը պահպանութիւնը նիւթականէ տարբեր, երկնային հրաշքը կարելի ըլլալ կը յուսոյ արդեօք։

Ստոյգ աղբիւրէ իմանալով, գիտեմ հաստատպէս թէ Նիկոմիդիոյ Ազգ. շարժուն եւ անշարժ ստացուածոց եկամուտն և այլ և այլ հասոյթից գումարն ամսական հաշիւ 1500-1700 ղրշի համեմատ եւ դժուարագանձելի գումարին կը հասնի։ Իսկ Ազգ. երկսեռ վարժարանաց ամսական անհրաժեշտ ծախսուց գումարն է 2200-2400 ղրշ. առանց ի հաշիւ առնելու արտաքոյ կարգի ծախքերն։ Մէկ կողմ թողունք այս անելանելի կէտն, որ ոչ նուազ խնամքի կարօտ հաստատեալ իրողութիւն մ'է։ Մեր Պօլսեցնակ Ազգայինք, մանաւանդ անոնք որք կրթական գործով զբաղող մասնագէտներ են, թող չասէին երբ լսեն թէ այս 2400 ղրշն յատկացուած է 450-500 մանչ եւ աղջիկ զաւակաց կրթութիւն ընտած նուիրական եւ փափուկ գործին։ եւ ըստ այնմ դատեն Նիկոմիդիոյ Ազգ. իշխանութիւնքն, որք նման գործի մը գլուխն գտնուած ըլլալու գժբաղդութիւնն ունեցած են։

Ոմանք Ազգայինք կարծիքն ունին թէ երբ Ազգ. իշխանութիւնք լաւ կառավարեն դպրոցներն եւ արդիւնք ցուցուցեն, յայնժամ ժողովուրդն չի թեքանար իւր պարտականութեան մէջ։ Յուսալից չատ լաւ խոստում մ'է այս, բայց արդիւնք ցուցնելու համար պատրաստուելիք ելմտացոյցին անմիջապէս գոյանալիք բացն դարման մը չէ։ Եթէ ճիշդ են իմ ստացած տեղեկութիւններ, Ազգ. իշխանութիւնք ժողովրդեան վերադրեալ այս պղտոնական խոստման վրայ ևս վստահութիւն տածել ուզելով մոտիր են այժմու ծախսուց գումարն վերածել 3500 ղրշի, և ըստ այնմ նոր կարգադրութիւններ ընել։ յայնժամ կը կարծեն եղեր բարեկիրդ զայց միջին ատիճանի վարժարաններ ունենալ։ Բայց ատիճան առ ատիճան գործելու չրկահայեցութիւնը ունենալով այս յաւելումն ընելէ առաջ, արդէն ելմտացոյցին մէջ երեւցած բացն, որ 700 ղրշ. բսելէ է, գոցելու համար զանազան ատիճաններու բաժնուած տարեկան դոյզն թոշակ մը գրած են աշակերտաց վրայ, բայց կը լսեմ թէ այս դոյզն բացն գոցելու խնդրոյն մէջ իսկ դժուարութիւնք եւ խոչնդոտք անպակաս են։ դպրոցական խնդրով զբաղող պաշտօնական անձինք իրենց ուշադրութիւնը այս խնդրոյն նուիրած են այժմ եւ փոքմ մը կը նշանակեն թէ երբ ժողովրդեան վերադրեալ փափաքին հաստատ արդիւնք արտադրելու համար ծախսուց դռներ բանան, ժողովուրդն զօրավիգ պիտի ըլլա՞յ իրեն թէ ոչ։

Այս պարագային մէջ ո՞վ է արդեօք մեղաւորն։ Նամակագիրն շատ լաւ կրնար գտնել, եթէ իւր աշխատութեան միջոցին հմուտ եւ անկողմնակալ անձանց հետ ևս ընդ երկար տեսակցելու ուժին ունենար։

* * *

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԵՒԵԼԻՑ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ ՔԱՂՈՒԱԾ

ՏՐԱՊԻԶՕՆ

Յունիս 23։ — Տրապիզոնի վարժարանաց ընդունելութիւնք և պարգեւաբաշխութեան հանդէսք արդէն կատարուեցան։ Տրապիզոնի ամեն ազգէ փոքր ի չատէ դիւրակեաց բնակիչք դիւղեր երթալու սովորած լինելով վարժարանաց վարչութիւնք ստիպուած են փոխադրել տարեկան քննութիւններն։ Բնական է որ նախ ազգային վարժարանի վրայ խօսիմ։ Քաղաքիս Լուսաւորչեան վարժարանաց տարեկան քննութիւնք սկսան ամսոյս 4ին և անընդհատաբար տեւեցին մինչեւ 19 և 23ին կատարուեցաւ տարեկան հանդէսը։ Նմանօրինակ հանդէսներէ չատ տարբերութիւն չունենալով զանց կընեմ մանրամասնօրէն նկարագրել։ միայն կուզեմ Տեսչի կարդացած տեղեկագրի եզրակացութիւնները ծանօթացնել մանաւանդ Տրապիզոնցի ընթերցողաց՝ նշանակուած չարեաց դարմանը դիւրացնելու յուսով։

Երկսեռ վարժարանաց տեսուչը իւր տեղեկագրին մէջ կը գանգատէր թէ մեր վարժարանք առ հասարակ և մասնաւորապէս Տրապիզոնի երկսեռ վարժարանք փոփոխուածին չափ և ժամանակիս պիտոյից համապատասխան արդիւնք չեն արտադրեր հետեւեալ 4 դլխաւոր արգելքներով։ Ա. Տարւոյն ընթացքին մէջ բաւական կարեւոր թիւ մը աշակերտաց այնքան շատ բացակայ կը գտնուի դպրոցին որ դպրոցական տարին հազիւ 5-6 ամիսներէ կը բաղկանայ։ Բ. Կարգ մը ծնողք ժամանակին առաջ հանելով իրենց զաւակներ վարժարանէն՝ ըսկրսուած այլ և այլ ուսումներ օգտակար ըլլալու չափ չեն սորիրեր։ Գ. ծնողաց մեծամասնութիւնը գժկամակելով իրենց զաւակաց կրթութեան ծախսուց իրենց կարողութեան չափով մասնակցիլ՝ վարժարանի վարչութիւնը անկարող կը գտնուի կատարելապէս գործադրել իւր ծրագիրն։ Վարժապետաց և ծնողաց մէջ հաներաշխութիւն։

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Ընդ Դէլ Մէֆլէյ, Կ. Պոլսոյ և Օրեասյի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍՐՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանս	2,000	Լէբանոն	4,500
Աշէզլ	3,000	Մարէնկո	4,300
Արկո	1,300	Մարսաին	2,500
Պասսանս	3,500	Միլօ	2,000
Պորտինս	2,200	Նէրօ	2,000
Պրավօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէլլոս	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբաս	2,500	Ադրանդ	4,500
Գամէօ	2,100	Ադդա	2,000
Գաբէ	2,000	Բասիֆիք	4,200
Գօսն	2,700	Բալէրմն	3,200
Տիտօ	2,500	Բասդէր	1,700
Տօմինս	1,800	Փիդօ	2,800
Էրոպ	2,600	Ռիալթօ	4,400
Հարդ	2,600	Ռինալտօ	3,200
Ֆալ քան	800	Բոլլօ	3,000
Ֆիտօ	1,700	Բոմնոս	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Բոսէօ	3,500
Կայլիէօ	5,500	Պալէրնս	4,000
Կնդրանս	2,200	Պաքֆօ	2,000
Կօզզ	1,800	Պիլվիս	2,000
Կրօսնս	2,200	Սօրէնդ	4,300
Հանկս		Թասսս	1,200
Հէրօ	2,000	Թ. Ռ-ինսն	3,000
Հիտալկս	3,000	Թիկեր	1,300
Հիւմպերդ	1,200	Թօլէսս	2,800
Ճիսս	2,300	Քանդ	3,600
Քէլոս	2,000	Եէտսս	1600
Քօֆֆս	2,200	Զէպրա	3,000
Լէս	2,000	Զէրօ	41,0

Տրուած չորեքշաբթի, նաւապետ Տուբլար, ընդհանուր վաճառքով Հալէն սատ հասած, պարսած և յՕռէսա ուղեւորած է։

Սալէրնօ չորեքշաբթի, նաւապետ Թօճբրս, ընդհանուր վաճառքով Հալէն մեկնած է մայիս 7ին, և մայիս 24ին սատ հասաւ։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կնդունայուն։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ՖՐԼՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ ԻՆ ԸՆԿ.
Գործակալ
Թիւ 17-18, Բիւշիւք Միսլեթ խան Ղալաթիա

514

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՑԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՒԲԵԱՆ
Ն. ԲԱՔԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլիայէ և Բոլիէ դէպ Կանանաւորպէս բեռնող

Սամոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է ԼԱՐՄԷ որ յուլիս 15ին Մարսիլիայէն և յուլիս 22ին Պոլսէն պիտի մեկնի։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է ԼԱՆՈԼԷ որ յուլիս 24ին պիտի մեկնի։

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւագէնքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար
Դիմել առ գործակատար
ԹԻՆԻՈՒԻ ԲԸՊՈՒ,
516 Մոմհանէ փողոց, թիւ 141

ԲԱԲԱՅԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
Հէյդարփաշա, Մէյնէրէսի և Օրեասյի դէպ
Կանանաւորպէս բեռնող
ՇՈԳԵՆԱՒԻՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պէքօ
Աբարտա	2,500	Ռոմբլաս
Ադրատիա	2,300	Քրուիշանք
Լաքոնիա	2,500	Ուիլքս
Մասէտոնիա	3,500	Մարշ
Բուլգարիա	2,800	Ֆօթրրշիլ

Բլանին շոգենան ամսոյս 20ին կը մեկնի մայրաքաղաքէս։

Մասկոնին շոգենաւն ամսոյս 27ին Լիվրուլէն սատ կ'ելլասուի։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար։

Ամէն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց։

Դիմել առ ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱԲԱ ԵՒ ԸՆԿ.
513 Գործակալ

1885 ՏՈՒՐԻՈՅ ՊԱՐԶ ՕՐԱՑՈՅՑՆ ԵՒ ԸՆԴԱՐՁԱԿ ՕՐԱՑՈՅՑՆ այժմէն պատրաստուելու վրայ լինելով, առևտրական, արհեստական եւ ուրիշ ծանուցումներ այսօրուընէ կ'ընդունուին։

Առաջնոյն համար, որ 40,000 օրինակ կը ծախսուի, ծանուցմունք պէտք է դրկուին մինչեւ Յունիսի վերջն, եւ երկրորդին համար՝ որ 6000 օրինակ կը ծախսուի, մինչեւ Յուլիսի վերջը։

Դիմել առ Գարեգին էֆ. Պաղտատլեան, հրատարակիչ այդ օրացուցից, Պոլիս, Զաքմաքճըլար, 13, Յակոբեան խան։

ԼՈՖԹԸՆ ԵՒ ՉԻՄՆԷԼ
ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՐԿԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵԱՑ

ՔԻԻՐՔՅԻ ԳԱՐՈՒՍԸ, ՂԱԼԱԹԻԱ

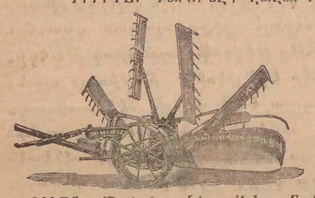

«ՕՐԻԱՆ» Մականուանեալ հնձող մեքենայն երկու ձիով կը քաշուի և կը կրէ 300 օխա։

ԳԻՆ՝ 35 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ Է

Մեքենային կատարելագործութիւնը և բարեխաւորեալ է։ Գնողն երբ գոհ չլինի, կրնայ ետ առնուլ իւր ստանն։

502

ՔԻԻՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որ ամէն տարի մ'անգամ կը բանի Լիվերբուլ և Մէյնբրիկանի դէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալուանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ադլա	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ամերիքա	3,000	Նամիր	2,500
Պորթիա	4,600	Բալթիա	5,000
Պալպէք	2,500	Բալմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սկիպանիա	5,000	Սիրիա	4,600
Քանդանիա	4,700	Սարատօգա	3,000
Շեբոյուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տէմբրարա	2,500	Սիտան	3,000
Կայլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Պանամա	3,000		

Քէպար չորեքշաբթի, նաւապետ Ուայթ, ամսոյս 27ին Լիվերբուլիսի ուղեւորի Տէսէ-սադսի ճանբով։

Թրինիտատ չորեքշաբթի, նաւապետ Ճոնէս, Լիվերբուլէն սատ հասաւ ընդհանուր վաճառքով։

Սատրագրեալն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եորքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ուրէ նաւահանգստի համար։

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈՆԷ
Գործակատար
Թիւ 1 Բիւշիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա

511

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
Լիվերբուլ և Մէյնբրիկանի դէջ բեռնող
շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանորուս	4200	Օասրիս	3000
Ֆերոս	4000	Նէբթիս	3000
Օսմանլի	4000	Բերս	3000
Սեսոսդրիս	3250	Ադլանդիք	1700
Թիպս	3250	Լօգիս	800
Պարատայս	3250	Օլինտա	800
Մարիօթիս	3250	Սեսիլ	700

Բերթ չորեքշաբթի, նաւապետ Ֆօրիսթիրը ամսոյս դէպի 20ին Լիվերբուլէն սատ կ'ըսպասուի ընդհանուր վաճառքով։

Դիմել առ Ժ. Թ. ՈՒԻԹՈՒ և ԸՆԿ.
Մէյսանլրզ փողոց,
Ուիթոլ խան
ՀԷՅՄԱ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
514, Ճէյմս Սթրիթ, Լիվերբուլ

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ
ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որ կանանաւորպէս կը բանի Լիվերբուլ և Աբերտէյ դէջ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալբերիան	2500	Գասկոնեան	3700
Ադրատիան	2500	Գլամոնեան	3700
Անտարպեան	2500	Գլասկեան	3700
Ամերեան	2500	Իպերիան	5500
Արապիան	3700	Իտալիան	5500
Պալարիան	6000	Իսպանիան	5500
Պուլկարիան	6000	Լեսպիան	2200
Քասթիլեան	800	Լիսբոնեան	2500
Սորբէնեան	2000	Լիսպան	800
Տուրոյ	700	Օրտրթոյ	700
Էմիրտրն	3700	Բերսիան	3800
Ֆասիան	3700	Վալենսիան	6800
Ֆրանկոնիան	3700	Վիրջինեան	6800

Լեսպան շոգենաւը, նաւապետ Պոլ այս առաւօտ Լիվերբուլէն սատ հասաւ։

Ուղեւորներու համար ամէն դիւրութիւն կ'ընծայուի։

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ ԷՅՈՒՍՈՒՖ ԼԱՖՈՆԹԷՆ
Գործակալ
Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միսլեթ խան, Ղալաթիա.
Նաւատեղիք, Պարոնայք Ֆրէյ, Էյլանտ և ընկ.
Լիվերբուլ
Գործակալութիւնք
Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնդէն.
Ճիպրադար, Պ. Պ. Քարվիր Եղբարք
Ալէքսանդրիա, Կ. Լ. Վահան և ընկ.
Մալթա, Ե. Քամիլերի.
Շիրա, Ա. Մ. Մաքրսիօրատայ.
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդալ և ընկ.
512

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ
ՓԱՐԻԶԻ

«ԲՈՒԿԻ կապային, երկաթխառն, կապարիչ հանքաջուրերն են միակ ամենազորու դարման ընդդէմ սպառման և ապէսաց հիւանդութեանց։ Կը գործածեն՝ կանանաւորելով այն մեծ պաշտօնները որք Մարսոդութեան գլխաւոր գործողութիւնը կը կազմեն։

Բրոֆ. Թրոսսօ»

POUGUES

ԲՈՒԿԻ կալցարային, երկաթխառն, կապարիչ և սխորժարեր Ջուրերն իրենց մանաւոր բաղադրութեան կը պարտին իրենց յատկութիւնն եւ առանձնաշնորհեալ ջրոց մէջ գտնակարդութիւնը։ Այս Ջուրերն, յոյժ հարուստ, կը պարունակեն իրր 5 կրամ ազ մէն մի լիտրի համար։ Այդ ազերուն մէջ ամենէն առատներն են գերպոնատ որ շ և գերպոնատ որ մանէզէի, որով ամբողջին կը տարբերին Ֆրանսայի միւս կալցարային ազբիւրներէն որք մասնաւորապէս սոտայի և բոլորտի գերպոնատներ ալէր կը պարունակեն։

Այդ հանքաջուրեր կը ներգործեն մանաւանդ սատմրքէն ալէրը ատնող փորին վրայ՝ որ թեթեւ մը զրդռեն, չէզրարը-նելով միանգամայն թթուն որ կրնայ զատել հիւթն, եւ միզական ու ծննդական գործարանաց վրայ, որոց տիարացեալ դիրքը կը վերանորոգեն։

Անոնց գործածութեամբ, մարսողական գործողութիւնը կը զերծանի այն ամէն կասկերէ որ կ'արգելուին զինքն թէ՛ ստամոքսին և թէ՛ ալեաց մէջ։

Այս առաջին արդիւնքը բնականաբար յառաջ կը բերէ գործարանաց կարգաւորում, որմէ հետո կենաց այժերն հաւասարական են մարսողական գործարանաց մէջ կատարուող վերանորոգիչ աշխատութեան։ Ագէկ կը հետեւի թէ ընդհատական ջերմերէ յառաջ եկած դեղատրիներ և արիւնոտ նոսրացութիւն՝ հիմնական կը բուժին ԲՈՒԿԻ հանքաջուրերով, մանաւանդ որ անոնց բուժիչ գործողութիւնն նոր տարր մը կ'ամենու դարոնամի որ ֆէրէն, զոր ասոսրբէն կը պարունակեն։

ԲՈՒԿԻ հանքաջուրերը կը ծախսուին, ՀԻՕՎԱՆԻ ԱԼԻԲՐԱՆՏԻ ԸՆԿ. գործակալութիւնը, Դեղարան Տէլլա-Սուսա, Բերա, Մեծ փողոց։

510 ՊՈԼԻՍ

ՏԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

ՊՂՆՁԷ, ՁՈՒԼԱԾՈՑ ԵՒ ԾԵՏՈՒԱԾ ԵՐԿԱԹԻ

ՊԱՐՏԷԶԻ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐ

32 Մահմուտիյէ փողոց, և
24 Բէրէմիտէ քաղաք Ղալաթիա

ՀԷՆՐԻԿ ԼԱՆԺ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐ
ԱՏԱՂԶԱԳՈՐԾԻ
ԵՒ
ՇԻՆՈՒԹԵԱՆ ՎԵՐԱԲԵՐԵԱԼ ԳՈՐԾԻՆԵՐ

ԴԱՆԱՅԻ ԵՐԿԱԹԷ ԵՐԿԱԹԵՐՆԵՐՈՒ ՄԱՆՐ ԳՈՐԾԻՔ

ՅԱՂԱՅԻՆ ԴՈՒՌՆԵՐՈՒՆ ԴԻՊԱՅԱՆՔԻ

509

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ՁՕՐԱՑՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄԱԻ ՀԻԹ ՖՈՍՖԱՓ ՏԸ ՇՕ

Ամենազօր կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինարարները, Տէրերը, Կանայք, ակարակազմ Տղայներն և ամէն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Մկանանց և Զղային ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և Զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

Վիալի Գինին ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Աբեան տկարութեան, Դեղտութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամէն ցաւերու, Փորհարութեան, Հիւծմանի, երկար ապաքինմանց, եւայլն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատառեան, Զղային ուժգնատութեան ամէն վիճակներուն որոց շատեր չարաչուք կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. Վիալ, Պուրպոն փողոց, 14—ԼԻՈՆ

Պոլսոյ մէջ Կէորգեանատեղին է ընդհանուր Մթերանոցն Ալիբրանտիի դեղարան Տէլլա-Սուսա, Բերա մեծ փողոց 108։

ՆՈՐ ՏՈՍԱՅՁԷ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՀԱՄԱՊԱՏԿԻ

Յիշեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յոյժ շահաւէտ պայմաններով, միջնորդութեամբ իւր ընդհանուր գործակալութեան։

ՇԻՆՏԼԷՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՉԷ-ԳԱԼԻՈՒ, ՃԷԼԱԼ ՊԷՅ ԽԱՆ

503

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԿԱՐԱՍԵԱՑ

587, Մեծ Փողոց Բերայի, ի Թէքէք, մզկիթին դիմաց, 587

Պ. Տիմիթրիոս Աթաթի, տէր վերոյդրեալ Մթերանոցին, պատիւ ունի ծանուցանել հասարակութեան և իւր բարեմիտ յաճախորդաց թէ իւր վաճառատան մէջ կը գտնուին մեծ քանակութեամբ ամենազեղեցիկ և կատարելապէս հաստատուն կարասիներ, ինչպէս Հայելեաց դարձաններ, Ճաշարանի և սրահի սեղաններ, Ամէն տեսակ լուացարաններ (լավաբ), Ջանգան յեղերով սրուներ, Հանգիստներ Բիլիարտներ, եւ, եւ։

Այս ամէն կարասիներն ի վաճառ հանուած են

ԶԱՓԱԻՈՐ ԳԻՆԵՈՎ

Վաճառատունս նոյնպէս յոյժ ածան գներով ամէն տեսակ կարասիներ կը չինէ յանձնարարականաւ։

506

ԱԶԴ

600,000 ֆրանկ կը շահուի 7 1/2 տարի ընդհանրապէս երկի բերդն յաջողի։

Ինչպէս որ յայտնի է, Բուսմելիի երկաթուղեաց վիճակահանութիւնը երկու ամիսը մի անգամ տեղի կ'ունենայ աք.քունի Փողերանոցին մէջ։ Սոյն վիճակահանութեան 93դը պիտի քաշուի յառաջիկայ օգոստ. 1ին (ըստ.Եւր.) և 500 թիւեր պիտի շահին։

Այս անգամուան առաջին պարգևն է 600,000, երկրորդը 60,000 ֆր. ասանկէ զատ 48 թիւեր եւս շահին այլեւայլ պարգևներ իսկ մնացեալ 450 թիւերն 180,000 ֆր. Ոսկերի գումարին ամբողջն ստանալու իրաւունք ունեցող բաղդաւորն գինն է 7 1/2, կէսմը 3, և մէկ քառորդինը 3 ղրշ., մեծիալը 20ի հաշուով։ Վաճառողաց գոհացուցիչ դեղջ կրկայ։

Կարգաւոր թիւ—այսինքն 1, 2, 3, 4, 5, —առնուլ փափագողը պէտք է այժմէն դնեն։

Գաւառներէն դրամի տեղ թղթադրօշմ և ամեն լեղուէ նամակ կ'ընդունուին։

Ի վաղուց չը նայուած բաժնեթղթոց թիւերը առ մեղ զրկուած ատեն առանց որևէ փոխարինութեան կը նայուին։

Ցանձնարարութիւնք ընդ փոյթ կը կատարուին։

1,278,566

Վերոյգրեալ թիւը անցեալ 92որդ վիճակահանութեամբ չահած ըլլալով տակաւին բերուած չէ առ մեզ. ուստի կ'ազդարարեմք թէ, ով որ մեր թիւերէն գնած է, ուշադրութեամբ նայի, մանաւանդ գաւառաց մէջ։

ՄԱՐԳԱՐ Ե. ԳՈՒԼՈՅՄԵՐԵԱՆ
Կալաթա, Կամուրջի գլուխ թիւ 33

(ՇԱԲԱԹՈՎ ՊՈՏԱԾ)

ՀԷՅՏՈՓԻ
ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐ

Աւասիկ ընդհանուր ցնծութեան զարմանալի և արագարդ գիւտ մը։ Գիտութեան յաղթանակները —Լեկերպական Հեռագիրը, Հեղի, Տպագրութիւն— յեղափոխեցին երկրագունդս դու՛իւնը, և մարգկային կեանքն ըրին աւելագոյն և իմաստագոյն։ Աւասիկ, թեպէտ անհամար Դեղահատներ կան հիւանդութեանց համար, և մեծ արժանիք վերաբերով հանդերձ անոնց, Տոքթոր Հէյտոպի գիւտը նախնեացուցած է անոնց ամենքն և հիմնած է

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՆՈՐ ԴՈՒՌԻԹԻՆ ՄԸ

Բժիշկը, որոց պատուիրած օրական չորս կամ հինգ դեղահատները կը տկարացնեն ստամոքսը եւ կանդանեցնեն ախորժները, պիտի կրնան իրենց հիւանդաց առողջութիւն և ախորժակ տալ այս արտասովոր Դեղահատներէն մէկ երկուքով։ ՏՈՔԹՈՐ ՀԷՅՏՈՓԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏՆԵՐԷՆ մէկ երկուս հատը կը բաւեն դնելու համար։ ստամոքսը հոգատարեալ կանոնաւորութեան և ախորժակի մէջ, և միայն պայծառ ու թեթեւ ընելու։ Եթէ գայթեցնող տեսարան է իւր գործին մէջ, կը կազդուրի, և եթէ Զղային գրութիւնը խանգարուած է, կը վերականգնի։

ՄԱԳԱԶՈՒՈՒԹԵԱՆ ՆՇԱՆԱԳԻ

1. Ստամոքսի ծանրութիւն։
2. Ագեալ տարածումն փոքրախառի պատճառաւ։
3. Գլխացաւութիւն։
4. Ճաշէն յետոյ տեսարութիւն և յոգնութիւն։
5. Բերանին մէջ գէշ հոտ մը և ծանր լեզու։
6. Որովայնի պնդութիւն, մարմնի ընդ մարմնի ալ փորհարութիւն։
7. Գլխու ցաւ ճակատի վրայ։
8. Անորժակի պակասութիւն և մեծ յոգնութիւն։

Վերոյիշեալ ամէն նշանները բացորոշապէս ցոյց կուտան թէ խանգարում մը յառաջ եկած է փայծաղին մէջ, եւ որ լինի անմիջական և ազդեցիկ դարման մը ընդդէմ մարդասպանութեան։ Լեռն հաւատ չունիմ լուծողական դեղերու վրայ, ուստի եւ շինեցի Դեղահատ մը որ զօրաւոր եւ ազդու դարման մ'է, եւ կոչեցի

ՀԷՅՏՈՓԻ ՆՈՐ ՓԱՅԾԵՂՆԻ ԴԵՂԱՀԱՏ

Առողջութեան խնամութիւնն իսկ ևն, եւ այն մեծագոյն շնորհն զոր Գիտութիւնն ըրած է մարդկութեան։

Զգաստութեան, Անոյշութեան, Ընդհանուր յոգնութեան, Աժորժակի պակասութեան, Գլխացաւութեան համար, Տոքթոր Հէյտոպի Նոր Փայծաղնի դեղահատներն ամենագոյն դարման են։

Մէն մի տրուակ կը պարունակէ քսան դեղահատ։ Գինն է 25 սենթ։ կը ծախսուի ամէն դեղավաճառաց քով։

Ցարակուսող անձինք կրնան, փորձի համար, ԶՐԻԱԲԱՐ առանալ այս Դեղահատներէն տրուակ մը, եթէ մեզ զրկեն իրենց անուն եւ հասցէն։

Թղթատարական տասն մը զրկել «Փայծաղին եւ իւր գաղտնիքը» խորագրով տեսարակին։ Հարկ եղած տեղեկութիւնները կը տրուի ամենուն։

ՀԷՅՏՈՓ ԵՒ ԸՆԿ.
Նիւ-Եորք, Մ. Ն.

ԶԳՈՒՇԱՑՈՒԹԻՒՆ —կը ինդրուի դեղավաճառներէն ուշադրութիւն դնել որ Հ. Հ. Ֆրանսիսի, որ միակ գործակատարն է, ստորագրութիւնը գրուած լինի։ Հակառակ պարագայի մէջ, դեղահատները կեղծ են։

ԳՈՒԻՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ՌԸԼԻԷՆՍ

Ծովային ապահովագրութիւն։ —Դիմել առ գործակատարն ընկերութեան, Պ. Ժ. Վ. Ուիթալ, Եօրիքատես խան Պահչէ-գապու, Պոլիս։ կամ Ղալաթիա, Այէքսանտր խան թիւ 15։

507

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE
Insurance company
ՆՈՐԹ ԲՐԻԹԻՇ ԵՒ ՄԷՐԿԱՆԹԱՅԼ
Լոնդրայի և Լիվերպուլի ապահովութիւն

ընկերութիւն	Մնացեալ Լիր.
Արտօնեալ դրամագլուխ	3,000,000
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	2,500,000
Վճարեալ »	625,000
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահանութիւնից դէմ	1,592,235
Կեանքի պատահանութիւնից դէմ պահեստի դրամ	3,841,194
	6,058,429
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	1,186,865
Կեանքի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	551,307
	1,738,172

NORTHERN
Assurance company
ՆՕՐԹ ՀԷՐՆ
Լոնդրայի և Լիվերպուլի ապահովութիւն ընկերութիւն

	Մնացեալ Լիր.
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ	3,000,000
Վճարեալ »	300,000
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահանութիւնից դէմ	811,871
Կեանքի պատահանութիւնից դէմ պահեստի դրամ	1,778,300
	2,890,171
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	520,206
Կեանքի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	251,572
	771,778

Սատրագրեալս իւր բազմամիտ յաճախորդաց և քաղաքիս ընդհանուր յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ ինքն վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար բնորուած ըլլալով, պէտքին դրութեան մը մէջ կը գտնուի, որով հրդեհէն դէմ ապահովութեան մեծ գիւրութիւններ կը մատուցանէ։

Ապահովութեանց կարգադրութիւններ կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ հանձնառական բաժանումէ մը, և այսպէս ապահովութեան և գիւրութեան աւելիսրդի Ընկերութիւնս ալ կընայ աւելի մեծագումար ապահովութիւն բռնողներու ինքզինք ներկայացնել։

Գրեթէ ամէն կարգի մասնագաւառ ապահովութիւնք կրնան ընդունիլ, ինչպէս Բերայի, Գալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, նոյնպէս մասնակայ քաղաքներէ, գիւղերն և գաւառները։

MARITIME
Insurance Cie limited of Liverpool
Capital Lt. 500,000
ՄԱՐԻԹԱՅՄ

Ծովային ապահովութեան ընկերութիւն
Գրամագլուխ 500,000 Անգլ լիրա

Սէս ապրանք, շոգենաւերու և առագաստանաւերու մէջի վաճառքներն ու կարասիները խիստ օգտակար պայմաններով ապահովելու իշխանութիւն ստացած է ընկերութեան կողմէ։

Գիներուն և այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն Կալաթա, Քօմիսիոն խանի անկիւնը երկաթէ կամուրջին վրայ նայող սենեակն, առ.

Կ. Պոլսոյ Ընդհ. Գործակատար յիշեալ Ընկերութեանց
ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴ ՄԷՋ Կ. ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ՔԻԻԶԻԿՈՍ—ԶԷՔՄԷՃԷԻ

կսկսի ի 1 Մայիսի (Ն. Տ.) 1885, մինչեւ յետոյ տնօրինութիւն

Կ. ՊՈԼՍԷՆ ՔԻԻԶԻԿՈՍ—ԶԷՔՄԷՃԷԻ

ԹՈՒՆԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌՈՒԹՄԱՆ

	0	4	2	6	8	10	12	14	16	18	20	22	24	26	28	30	32	34	36	38	40	60	62	64	66
	Առաւօտ												Իրիկուն												
	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ժ.	ր.	ժ.	ր.
Կ. Պոլիս	6	47	6	50	7	45	7	42	8	44	8	43	9	42	9	42	10	20	10	39	11	17	11	49	12
Գումա՛ռ-գաբռ	6	28	7	...	7	27	7	53	8	25	8	54	9	23	9	53	10	30	10	49	11	28	12	...	12
Եէնի՛-գաբռ	...	...	...	...	7	57	...	8	58	...	...	...	10	34	10	53	11	32	12	4	1	3	2	4	2
Տաղլա՛ փաշա	...	...	...	...	8	...	...	...	...	...	...	...	10	37	10	56	11	35	12	7	1	6	2	7	2
Սամսթիա	...	...	...	...	8	6	...	9	4	...	...	...	10	42	11	4	11	40	12	42	1	11	2	42	2
Եէսիլ—գուլ	6	37	7	10	7	41	8	12	8	33	9	10	9	31	10	1	10	46	11	4	11	43	12	15	1
Մարզիֆիւզ	6	48	7	23	8	...	8	24	...	9	22	...	...	...	...	...	10	58	...	...	11	58	...	...	...
Ամ Պէֆանա	...	7	33	8	44	8	34	...	9	32	...	...	...	...	...	...	11	8	...	...	12	9	...	...	...
Քիւչիւք Զէք	...	...	...	8	25	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	...	12	18	...	...	...

ՔԻԻԶԻԿՈՍ—ԶԷՔՄԷՃԷԻՆ Կ. ՊՈԼԻՍ

ԹՈՒՆԱՀԱՄԱՐ ԿԱՌՈՒԹՄԱՆ

	3	5	7	9	11	13	15	17	19	21	23		25	27	29	31	33	35	37	39	61	63	65	1	67
	Առաւօտ												Իրիկուն												
	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.		ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.	ժ.	ր.
Քիւչիւք Զէք	...	6